

౩౦౮౬/౧౫

వ్రతదినము ప్రకటింపఁబడును

VOL. 2.

జెన్న పట్టణము 1915 సం॥ నవంబరు నెల 15 వ తేది సోమవారము

No 193

నంపుటము. ౨.

రాక్షస నామ సంవత్సర కార్తీక శుద్ధ నవమి

సంచిక ౧౯౩

అందమైన 1916 క్యాలండరు.

ముద్దులొలికెడి మోహనాంగి సౌందర్యము, లావణ్యము, ముగ్ధత్వమురమ్యముగ లిఖింపబడినవి. దీనిని 81 క తేది జూలై నాక సాగి నాజుగు రూపముల విలువగల. మామండల గౌరవారలకు క్యాలండరు దిద్దితముగ బంపబడును.

పోస్టు ఖర్చులకై అణాచీటిని పంపవలయును.

ఇతరులకు వి. పి. ఖర్చులతో 0-4-0; 12-కి వి. పి. ఖర్చులతో రూ. 1-12-0.

అమృతాంజనము నొప్పులకు సిద్ధామృతము.

చక్కని డబ్బీతో రూ. 0-8-0; డబ్బీ 1-కి రూ. 5-4-0.

తామర తైలము

డబ్బీ 1-కి 0-4-0.

పండ్ల పొడి

డబ్బీ 1-కి 0-2-0.

మోహినీ తైలము

సీసా 1-కి 0-12-0.

పోస్టు ఖర్చులు ప్రత్యేకము. అనేక చోట్లలో విక్రయింపబడును.

అమృతాంజనము డి పో,

109 ఫ్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి.

6 తంబు శెట్టిపేడి, మద్రాసు.

ఈ యధ్యక్షులన క్యాలండరులు కొద్ది ప్రతులు మాదిరింపబడుచున్నవి. దరఖాస్తులను వెంటనే పంపుకొని యాకా ఖర్చుము గలగడు.

వనోపధి సారసవరిల్లా

ఇది జేహనునందలు ఇత్తుగడ్డలను మరియు గల చర్మరొగములను బాగుజేయును. కీళ్లబొట్టు, పాతకాయాపుబొట్టు, నీరసబట్టు, రక్తవికారములను గలిగిన అన్ని రొగములను దీనివలన నయముగును. ఇది చర్మమునకు కాంతినికలిగించును. వాడితింతు చలన ప్రస్థితినికలిగించును. ఇత్తు చుట్టినది వృద్ధి జేయును. దీనివలన శరీరమునకు బలము, ఆరోగ్యముకలుగును.

ఒక సీసామందును వాడిన తోడనే శరీరములో నొకవిధమైన మామృ గనుపించును. రెండు సీసాలు వాడిన తోడనే శరీరము బాగుపడును. సీసా వెల రూ 1-4-0.

కుమారుమందు:- ఇది చర్మమును పూర్తిగా బాగుజేసి రొగమును కుదుర్చును. భారతమధునల్లి, తాగుటకు మందు) నాగల్లి తైలము వైపులకు మందు. ఈ రెండుకని నెలరోజులకు సరిపోవుమందు 5-0-0.

ప్రాప్తి:- పి. డి. సావంత్, గరక, ఫనసవాడి, నం. ౨, బొంబాయి. Proprietor P. D. SAVANT Fanaswadi, No. 144 No. 2, Bombay.

నల్లులను దోమలను నశింపజేయునది

కాటోల్ పొడరు

నల్లులు, చీమలు, ఈగలు, చిమ్మటలు మున్నగు క్రిముల బుట్టించు పురుగులను నశింపజేయును. డిస్క 1-కి ఆ. 0-5-0

కాటోలు వత్తులు

దోమలను, ఈగలను నశింపజేయును పొరదోలును

240 కట్టులుగల పెట్టె 1-కి ఆ 12

మీ ఆ గరవదార్తములకు చీమలును చిట్టకట్టెలమును నల్లులను, దోమలను, పుస్తక పేటికలను చిమ్మటలనుండి కాపాడును

జేసు, టైఫాయిడ్ మలేరియా రొగములు రావండ కాటోలు నిమ్మ కాసాడు మందును. ఒకసారి ప్రయత్నించినవారు ఆరోగ్యక నిమిషమును మండి నేరరు. అనేక వక్త్రప్రదర్శనములయందు అనేక బంసారవతికములను గొప్ప అనుభవములను పొందినవి. అభిమి అందు కంపెనీ, డి.పి.కె, జపాన్ వారిచే గౌరవ చేయబడినది. పొడవపొట్టలను ముడిచి ముడిచి గాన అర్థబుచ్చి 2000 కంపెనీను. కట్టెలూకేనండి బాగ్ ముఖాదు లు చివరాను పోస్టు, కట్టె, విడివిడిగా పొయ్యిచేయబడును.

సోలు వజ్రెట్టు:-

టి. హరఅండు రో,

16

286

వైసాబజారు రోడ్డు మదరాసు.

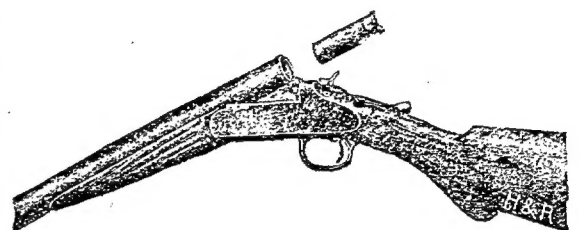

మనుష్యులకు వరప్రసాదము దోమలు, నల్లులు, చీమలు, చీమలు, ఈగలు మున్నగు పురుగుల బాధల నుండి శరీరాన్ని బదుదురు

క్రమం ప్రసాది వడినన జపాను వారిచే తయారు చేయబడినది.

తుపాకులు!

తుపాకులు!!

తుపాకులు, రివాల్వర్లు, తోటాలు, మందు మొదలగు సామానులు మిగుల సరసముగా విక్రయించబడును. వలయువారు క్యాటలాగులు ఈ అక్షరముకు వ్రాసి తెప్పించుకొనవచ్చును.

య. వి. రామానుజం శెట్టి అండు కో, 12, పాకన్న బ్రాడ్వే, మదరాసు.

Amrutanjana

Best Indian Pain Balm.

అమృతాంజనము

అన్ని నొప్పులకు పరమామృతము

చక్కని డబ్బీతో నహా సీసా 1-కి వెల 0-8-0.

తలనొప్పులమానును, వాయువుబొట్టు పోగొట్టును పార్శ్వపురోక్షుల బారదోలును. పొట్టు పోగొట్టును వనమూలికలచే హిందూ దేశముందు

తయారుచేయబడు మంచిమందు.

ప్రతిఇంటనుండగిన చొకయైన వైద్యసహాయము సువాసన గలిగియుండును.

గోరోజనము తులం ౧కి 2-౦-౦ కుంకుమ పువ్వు తులం ౧-కి రూ. 2-0-0.

అమృతాంజనం సీసా, 109, ఫ్రేరి రోడ్డు, బొంబాయి. 7, తంబు శెట్టిపేడి మదరాసు.

ఆనంద గ్రంథమాల.

శ్రీమదమరసింహకృత

నామలింగానుశాసనము

అంధ్ర అంగ్లేయ పర్యాయపద సహితము

చిన్నవైజా మేలైన కాగితములు. మంచి అట్ట బైండు వల్లనేయవారికి అత్యంతోపయోగము.

వెల 0-8-0

ఆర్. వేంకటేశ్వర్ అన్ కో.

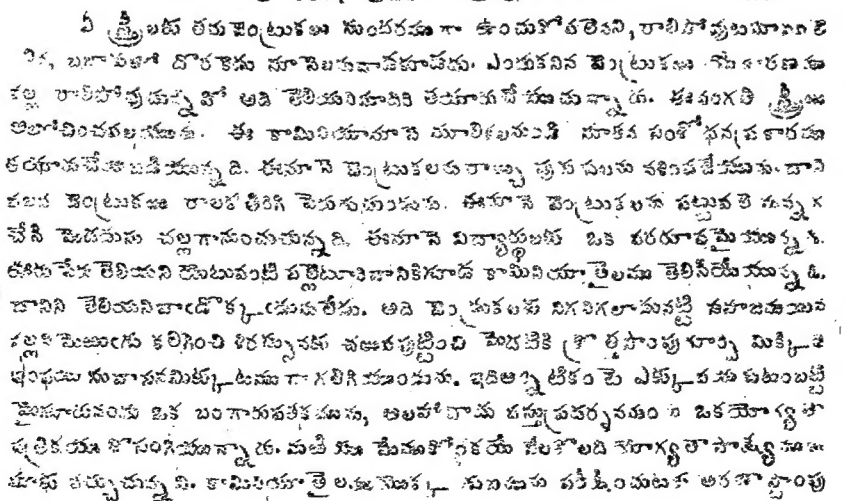
ఆనంద ముద్రాలయాధికారులు,

మదరాసు.

చూడూ నర్సిస్ కంపెని

రాజ్యపాపాద్రవరమున గనన్చు మెంటు కళాశాలలో
పండితులుగా నుండి కొన్ని నెలలక్రిందట నుపకార
ము బడసిన బ్రహ్మశ్రీ ఆచార్య వ్యాసమూర్తి శాస్త్రి
గౌరవింతుటకై ప్రైవేట్ కాలేజి ద్వారకులచే నీ నెల 9 తేదీ
త్రీ ముముక్షు గంటలకు కళాశాలాధ్యక్షమునం దొక
సభలుడెను అగు బ్రహ్మశ్రీ గుంటి లక్ష్మన్న గారు
సమాధిపత్రికను వహించిరి. ప్రభుత్వమున పద్మరూప
మున్న చక్రము చదువబడెను. తరువాత కళాశాల
ముఖకు శ్రీకృష్ణ నెంకటరావు గారును స్థానికవాడు
బాగు నరసింహారావుగారును గొంతలు విద్యార్థులను
ప్రీతిగా నిజకథనముం గావించిరి అంత ప్రీతిప్రీతి
సభ్యుల కరతాళధ్వనులతో లేచి చక్రం నీతులతో
మువవ్యాసముతోడను, మృదుమధురములును నున్న త
లతోనునున పద్మరత్నములతోడను సభ్యుల యుల్లం
ంజిల్లలేసిరి. శ్రీ శాస్త్రిగారి ఛాయారేఖను ఆ గారి
తి గారు సభ్యులందఱు కి చేసిరి. శ్రీ శాస్త్రిగారికి
సమాధిపతిగాకిది విద్యార్థుల భద్రములతో సభ ముగి
శ్రీ శాస్త్రిగారి శాయరాశోన్మదాగ్యముల భగవం
దీపాదించుగాక.

రిజిస్టరు

కొనెను మహారాజుగారి వధివలసినది మీ రాష్ట్రవిహితో చెప్పవలసి. మీకు మీ కొన్ని కాకత్యులు నొకరిచే వ్రాయించి ఈ కాకత్యులనొక కరపత్రమున వ్రాయించి దానిపత్రుల కొన్నిటి తమకు పంపుటలు రాష్ట్రవిహితో చెప్పకల సరి. తదనంతరము ఒకపత్రమును, 2 తంత్రుల కొరము పంపట్లు, కొన్ని "ముద్దఘోషి" కరపత్రములను నేను రాజాసాహెబు గారి కొనితిరి. కాకత్యు నేను 2, 3 గంటల కాలము ముచ్చటించితిని. నేను వారివద్దనుండి నెల వుత్తము కొని నప్పుడు "సాంకేతిక పదమును" వారు మార్చితిమని చెప్పి మూతన సాంకేతిక పదమును నాకు తెలిపితివ్వెరి. భర్తాగారి ఉదయముగ గుంటుబండి ఆగమి- అందువలన రాజాసాహెబు వారు నాకొక పట్ట మొసగి నాకు బీవారు నేనును బారిమాత్రుల కొకతెప్పిపని నహాయుద్ధిరి- ఆచట ఉండి ఢిల్లీ కర్గ నకు నేను లాహోరుకు ఫిబ్రవరి నెల 20-న తేది చేరితిని- రాజు గారి సగిన కరపత్ర) కావిదుమును నేను రాష్ట్రహరికి చూపించితిని- అతడు దానిమాడ నైయమాడలేదు- చాలయంద్రి ఆరెప్పుచేయబడి- నేనుమాడ ఆరెప్పుచేయబడును నేనా ఆరి భయముగనున్నది యాతడ నె- పారిపొమ్మని నాకు పుపాచెప్పెను- రాజాసాహెబు గారు కొరిక ఆంకము లన్నియు నెరి వేర్పరుచు నను ఒకతేభను నాకాత దొసగెను. లాహోరునుండి నేం ఢిల్లీకి వెళ్ళితిని. ఇటనుండిత పాలకుష్ట నా కెనుయ్యును. నేను రాజాగారి వద్దకు బోవు చుంటినిగా ఆతెత్తియు నేకువా కిత్తుని యాడు నాతో నదియవలస నేను భర్తాగారి పోలేరు- రెండుమాసముల దివ్యాతి తినిగబాటు నుపయము. కాన ఢిల్లీకి)ల నిద్దుగ నుండుడ- వాతో చెప్పలసినది రాష్ట్రవిహిత కాకత్యు చెప్ప- లక్ష్యకారానుణ ద్వారకానాథుల కాతీలానుండు కేసీద్రవద్దు గొరిగోవలసినది రాష్ట్రవిహిత ఎన్ను కొరెను. నకిట్లతియు సాధమును రాజాగారిగారి కొకదాని కొనవలసిన దని రాష్ట్రహరి నాతో చెప్పెను. గురుముఖిభాషగా వ్రాయబడిన కరపత్రముల నిమ్మ సీపాయిలకును, ఉద్ధభాషలో వ్రాయబడిన కరపత్రములు మహమ్మదీయ సీపాయిలకును

ఆయుర్వేద వైద్యము.

జె. కె. రావుగారు.

వైద్యమున కి—వ తేది ఆంధ్రప్రదేశ్ లో “వైద్యరత్న” పత్రిక ప్రచురించిన “వైద్యరత్న” అను వ్యాసమును జూచిన, హిందూదేశమున ముఖ్యముగా నెంచువారల కందరకు విచారముగలగక మానదు. డాక్టర్, వాయు గాని వైద్యులైన ప్రజలపై కాలమున, ఆయుర్వేద వైద్యులకుగాని, వైద్యకాలముగాని, యేదిగమైన ప్రతిబంధములు నలుగవని చెప్పియున్నాడు. ఇటీవల రావుబహదూర్ కణ్ణం శెట్టిగారు తమకీళ్ళలో స్థాపించిన, ఆయుర్వేద ధర్మ వైద్యశాలలో, డాక్టర్, కృష్ణసామియ్యర్, యమ్. బి. సి. యమ్. గారు, కార్యనిర్వహణమున కొంతవిద్యుత్తును ప్రసాదించి, తప్పకగోనంది వారిని వైద్యపరివర్తనండ్లొకరిని ముచ్చటించి వ తేదివరకు తొలగించుచు, కాళ్ళతముగా కూడ నెంచు తొలగించుచు, తెలియపరచవలసినదిగా, పరివర్తనాదు తీర్మానించినది వ్రాయబడినది. నిజముగా నిట్లు తీర్మానించినచో, వైద్యపరివర్తనాదు ప్రజల కసంతుష్టి గలగ జేసిరియలకు, సందియములేదు. పశ్చిమ దేశవైద్యులందు కృతార్థులైనవారు, ఆయుర్వేద వైద్యకాలముగాని, అట్టివైద్యులకుగాని, యెట్టిసాహాయ్యము చేయగూడదని, వైద్యపరివర్తనబంధములో నుండినచో, ఆయుర్వేద, వైద్యపరివర్తనండ్ల తొలగించబడుట వ్యాధిమేగాని, అట్టినిబంధన లేమియు గాన గావు. ఆయుర్వేద వైద్యులందు వైద్యపరివర్తనాదు, కెట్టి, యువభజనములేదని చెప్పవచ్చును. డాక్టర్ నంజుండరావు, ఎమ్. బి. సి. యమ్. గారు, ఆయుర్వేద, యూనాని, గ్రంథములను నుండినచో, వైద్యము చేయుచుండునని, వదంతి గలదు. వీరికి రాజధానిలో నున్నవైద్యులని, ప్రజల నమ్మిక. వీరికి, ఆయుర్వేద వైద్యకాశ్రమ నందున, వైద్యులయందును, బోధనాధిపతులందును, చాల గౌరవము, నమ్మిక, సంబంధము గలదు.

“ఆయుర్వేదవైద్యులను వైద్యపరివర్తనాదు ఎంత మాత్రము ఆగౌరవముజూపుటకు సిలులేదు. జలోదరములకు రాచకుపుట (వ్రణములు) కిలామేమునకు శస్త్రము చేయ నక్కరలేకుండు లోపలకిచ్చు బోధనములననే కుదురు చికిత్సలనేకము లాయుర్వేదవైద్యులయొద్ద గలవు. ఇన్నిటి కేమి, పశ్చిమదేశవైద్యులసాధ్యములనిచెప్ప వ్యాధులు ఆయుర్వేద యూనాని వైద్యులకున కుదిరిన నేకములు గలవు. ఆయుర్వేద యూనాని వైద్యులకు ఆయురపరీక్ష తెలియదని

అంతిమమున వైద్యులలోనున్నపుడు రామ్బాద్ నాకు తెలియ జేసెను. ఆరెస్టుచేయబడుననేమో అను భయమున నేను ఖర్వాకు వెళ్ళలేదు. నాభానిని గూర్చి మా కుట్రద్వారా చేరిన వండిత బాలకృష్ణగారి నడిగితిని. వీరికి జోతికాశ్రమవరకు ను కలదు.

ఫిబ్రవరి 22వ తేది నేను కాళినగరమున చేరితిని. బాబు గారు నాకు తెలిపినను. అతని మా పక్షమునకు చేర్చిన వాడును నేనే. బాబులు మున్నగు మా యుద్ధపరికరముల కిడు అధికారి. ఇతనివద్ద ౧౦ పెద్దబాబులు అండెను. నేను బాబుల నెప్పుడు చూడలేదు. కాళిలో కచ్చింద్ర, బాబు నామ్, కచ్చింద్రులు నేను కలసికొని ఖర్వా, ఢిల్లీ, లావోరు లలో జరిగిన వృత్తాంతమును సమగ్రముగ వినిపించితిని. నాకు వైద్యరత్నము పంపిన తరువాత నేను విద్యాకరావును కూడ కలసికొంటిని. రామ్బాద్ వారి కాళికి వచ్చె నని నేను వచ్చిన కొన్ని దినములకు కచ్చింద్రులను నేను తెలిపికొంటిని. అప్పుడు రామ్బాద్ వారి నేనుచూడలేదు గాని మాన్సు ౧౨-౩ తేది నే నాతని జూచితిని. అప్పుడు నుబరాతులోని నాస్థులమునకుబోవుచుంటిని నేనాతనితో జెప్పితిని. నా కాత డొకనిలదినములు నెలవిచ్చెను. మాస్టర్కి (ఖర్వాకు) నాకు పరిచయ మొనర్చబడెను. ఈతని ఖర్వా రాజుగారికిడుకు గొనిపోవలసినదని రామ్బాద్ వారి నాతో జెప్పెను. మాస్టర్కి ౧౨-౩ తేది ఢిల్లీకి వచ్చి నన్ను కలసికొని డిల్లీ నిశ్చయింపబడినది. రేపటిలో రానొక పాఠశాలలో ఈసాధ్యముగ నుండిన మాస్టర్కి నాకు తరువాత జెప్పెను. ఈసమయమున గిరిబాబులు అనుమాద్యు కొర్రులో ప్రవేశపెట్టబడెను. ఇంతవర కీతడు పోలీసువారిచాల బడకుండు తప్పించుకొనెను. నెటూరునుండి ఆరెస్టుచేయబడి యితడు కాళికి తీసికొని రాబడెను. కొర్రునా రీతిని పేరడుగ నాగొంద నాద్దర్తు అని చెప్పెను. మనిలాలో సాక్ష్యము మోయలేదు.

“వైద్యపరివర్తన”నా రెంచిననెంచవచ్చును. కనులనుకొని పరిక్షించకపోయినను ఏయనయనము లేచ్చుటచున్నచో! ఆ యనయనములు ఏయేపనులన జేయునో కొన్ని యాయుర్వేద గ్రంథములలో జెప్పబడియున్నవి. ఏవ్యాధి ప్రకృతినిబట్టియుండె నో నాడీపరీక్షలను నిరాటంకముగా జేప్పవచ్చును. అదియును గాక చులము మూత్రము నేత్రములు నాలుక పరీక్షలనును మరికొన్నింటివలననుకూడ వ్యాధినిరూపణచేయవచ్చును. హిందూదేశమునకు దగిన శిరోష్ఠానితులననుసరించియు ఆవారపదార్థములననుసరించియు ఆయుర్వేదవైద్యమేర్పడి ఆయుర్వేదము లలో ప్రాచీనవైద్యులు తేకకాల పాత్రము లెక్కి చికిత్సలను జేయుచు నున్నవైద్యుల వైద్యులని ప్రజలచే మెప్పుకు బడయుచుండినవార నేకులుగలరు. ఈమధ్య నొకపక్షవారపు రోగికి పశ్చిమదేశవైద్యులచేయుచున్న వారొకరు ఇంజెక్షన్ వలన కుమారుని రోగికి వచ్చుజెప్పి ఇంజెక్షన్ చేసి మరికొన్ని దినములు లోపలకుకూడవండులిచ్చి చెప్పినగతులను రోగికి కుడుకపోవుటచే ఈవ్యాధికి తగినచుంచుండు మలబారులో ఆయుర్వేదవైద్యునిదగ్గ ను నెమొకటిగలరు గాన రోగికి మిచ్చినచో తెప్పించియచ్చెదననిచెప్పెరట. ఎచ్చట నుండియు గలనో చెప్పట స్వభావమేగదా!

పశ్చిమదేశ వైద్యులందు, కృతార్థులైనవారు, ఆయుర్వేద వైద్యకాలముగాని, వైద్యులలోగాని, ఆయుర్వేద వైద్యుల చేయుచుకొనిన రోగిలోగాని, సంబంధము పెట్టు కొనగూడదని “వైద్యపరివర్తన” సేర్పరచిన కానముయొక్క యుద్దేశము కాదు. ఆయుర్వేద, యూనాని, వైద్యములు, హిందూదేశ మహాజనులకు దీనినే పశ్చిమ దేశవైద్యమును, ప్రవేశపెట్టుట వైద్యపరివర్తనాదు యుద్దేశ మైనను కావచ్చును గాని, తక్కినకారణము లన్నియు నటుండగా పట్టణముల లోను, పల్లెలలోను, బీద సాదలందరికిని వైద్యసాహాయ్య మునకు, చాలినంతయూ పశ్చిమదేశ వైద్యుల చేయువారు లేని యీ కాలమున ఆయుర్వేదవైద్యులు ఈ దేశమునకు, తప్పనిసరి. ఈ సంగతి తెలిసికొని దొరతనమువారును ప్రజలును, ఆయుర్వేదవైద్యులను ప్రోత్సహించుట మొ, ప్రోత్సహించువాని గౌరవించుట మొ, కర్తవ్యమైయుండగా ఇట్లు నిరుత్సాహపరచుటయు, ఆగౌరవరచుటయు, ఎంతయు ఆక్షేపణీయును, ధర్మవిచిత్రము.

స్వవృద్ధివిద్యార్థిసంఘము.

[విజవాడ]

వైశేషిక శాస్త్రసంఘము 1905 సంవత్సరము విజవాడ లో కొంతమంది విద్యార్థులచే స్థాపింపబడినది. ఏతత్సంఘము నకు గుంపెన నారాయణ స్వామి నాయుడు గారు గృహ వానము చేసిరి. ఈ సంఘమునకు ౧. కాళాసంఘములును, ౨. తాపకాళాసంఘములును స్థాపింపబడి నవి. ౧. గర్భ్యులపేటలోని నారాయణస్వామి నాయుడు గారిచ్చినగృహమునందును ౨. మల్లికార్జునపేట, 3. కొత్త పేట ౪. మొగలరాజపురము, 5. అరండోలపేట, 6. ఏలూరు, ౭. బందరు (క) కొజ్జలిపేట, (ఖ) సర్కల్ పేట, ౮. మక్కపేట ౯. మండికలపూడి, మొదలగుచోట్లను నెల కొల్పబడినవి. భజనకూటములు నెలకొల్పబడి నేటివరకు దిన దినాభివృద్ధి గాంచుచున్నవి.

సంఘాధ్యక్షుడు.

విద్యార్థులు తమ యాత్మీకుద్ధి. అహింస, భగవంతుని దెలిసికొను మార్గము మొదలగు సామ్యము లలగకుటకొరకు రామచంద్రములను స్థాపించి అందు ముఖ్యముగా నానందం తునివిగ్రహ ముంచి ఆ మందిరమున ప్రతిదినము ప్రార్థనాదిక ములు చేయుచు, వారమున కొకదినము బహిరంగముగ సర్వ జనులతో కలిసి భజనకాలక్షేపము చేయుచుండుట.

మహాత్మార్యుడు

ఈ సంఘమువారు ప్రభుత్వకాళాసంఘమునందు బీద బాజుల కొక రాత్రిపాఠశాలను స్థాపించి దీనిని మహాత్మ 4-5 సంవత్సరములనుండి నిర్విఘ్నముగా నిర్వహించుచున్నాడు. ఈ పాఠశాలలో స్త్రీదత్తులు, ఉద్యోగిగతులు, మొదలగువిద్యార్థి తులయొద్ద వనూలచేసిన చందాలకల్లును, సంఘధనమువల్లను పిల్లలకు పుష్కములు, చలికాలములో గుడ్డలు మొదలగు పోషణములు జరపబడుచున్నవి. విద్య గలపడుచున్నది. పుత్రి సంవత్సరము పాఠశాలా సంవత్సరార్థము ముఖుకూడ జరుపబడుచుండును. కడచిన ఆగస్టు 22 వ తేది ఆదివారమున 5 వ సంవత్సరార్థము జయపురముగా జరుపబడెను.

ఆనాడసభకుండు దంటు ముప్పాదధానిగారు బాబు రకు వయద్యకాశ్రమను వద్యకాశ్రమగను, చిన్న చిన్న కథలు గను; వి. జి. కె. ఆయుర్వేద విద్యార్థులు నడుచుకొను నడతనుగురించి కొన్ని చిన్న కథలు; ఆగ్రాసనాధి పత్యమువహించిన రామకాశ్రమ నాయుడుగారు వ్యవసాయసంబంధ మైన చిన్న కథలను వ్యాసించి వైద్యుని వాగ్దానముచేసిరి. ఇప్పటికి రెండుమాసములు కడచిపట్టికిని వాగ్దానము నిర్వహింపబడకుండుట శోచనీయును.

ఈ పాఠశాలకు చంకాలియ్యవారు సకాలమునకు తానియ్యరలసిన చందాధనమును ఇయ్యక బకాయ పెట్టుచున్నట్లు సంఘమునా సంతకర్త పురిహార్తులతో తెలుపబడినది. ఇట్టి లోపమును చందాదారులుగమనించి దయామయులై యీ పాఠశాలకుందలి బీదవిద్యార్థుల పోషణభారమును వహించి కీర్తి కాములు కాగలరని విశ్వసించబడుచున్నది.

విద్యార్థులగువాడు బీదలందుచోట్లకు వెళ్లి వారికి విద్యయు దభిరుచి గలుగునట్లు బోధించి వారిలనందరిని ఇట్టి రాత్రిపాఠశాలలకు వచ్చునట్లుచేయుట యవశ్యక కర్తవ్యము.

వీరపూజ

ఇందు పురాతన భారతీయవీరుల ప్రతాపచరితములు చక్కని శైలిలో వర్ణింపబడినవి. వారి చిత్రపటములు కూడ గలవు. ఇట్టి గ్రంథ మిదివఱ కార్ధమున ముద్రితము. వెల రేపరు రైండు 0-12-0 వాలికో రైండు 1-0-0 శ్రీ కృష్ణ దేవరాయుని చిత్రపట ముచితము. వలయువారు:— శ్రీపాద సుబ్రహ్మణ్యశాస్త్రి, 7, తంబుకెట్టిపల్లి, మదరాసు.

ద్రావదీ స్వయంవరము

అర్జునుడు మత్స్యయుత్రముతెగవేయు చిత్రపటం చిత్రలేఖనండు అసమానసాండిత్యము సంపాదించి ప్రఖ్యాతిగాంచిన ఎ.యస్. రామ్ గారిచే వ్రాయబడినది. ఇందు నవరసములును అద్దము గట్టిట్లు మాపబడినది. వేయేల నిది ప్రతియుంట తప్పక నుండదగినదని చెప్పకపో నతిశయోక్తి యెంతమాత్రము లేదు.

ప్రాసన్నుపటము ౦-౬-౦ పాటోగ్రాఫు ౧-౦-౦ వి. పి. చార్జ్ ప్రత్యేకము కె.యల్. మక. సోమయాజులు అందునచ్చు, బుక్ నెల్లూరు, రాజమండ్రి.

ఆకాశ విమానములు.

ముంద వీరిని గురించి యిదివఱ కెవరును తెలుగులో వ్రాసి లేదు. ఈ గ్రంథమును విమానముల నిర్మాణము, అవి ఆకాశమున సంచరించువిధము, వీరిలోని భేదములు చక్కగా వివరింపబడినవి. విమానములపటములు చాలకలవు. వెల 0-8-0

గౌతమ బుద్ధుడు

ఇందు ములభశైలిలో బుద్ధునిచారిత్ర సంకతులు వచన గూఢమున మిగుల రసవంతముగా వ్రాయబడినది. బుద్ధుని పటములు గలవు. 0-4-0

పాలకు ర్తి రామమూర్తిగారు. టీచరు-మిషనుకాలేజీ, గుంటూరు.

కావలెను.

ప్రతిగ్రామమునను ఏజెంట్లు కావలెను. లాభ కరమునునవని. విశేషవరుంబడి. పూర్వపు అనుభవముతో బనిలేదు. తెలివిగలవారు తమకు విశ్రాంతిగలసమయములో పనిచేసి నెలకు 50, మొదలు 100 రూపాయలవరకు సంపాదించవచ్చును. విశేషముల దెలిసికొనుటకు. “పోస్టు 513 మదరాసు” అని వ్రాయును.

కావలెను

జెంతాను మున్నగు నరకులను అమ్ముటకు ఏజెంట్లును, చిత్ర గా కొను వర్తకులునుకావలెను. రేట్లు పచ్చకగా నుండును. గువరములను తెలియగోరువాడు 0-4-0 బిల్లలనుచేర్చి కంపెనీ ది మ్యూచుయల్ కో-ఆపరేటివ్, పా వజెన్సీ మదరాసు.

సానిక వార్తలు

నవంబరు దినచర్య

మంగళవారము 16-వ తేది

కాన్సలేషను సాధారణ సభ ... సా 5-15 గం

గురువారము 1-వ తేది

శ్రీలలితయేనుకల్పబువారయధ్యసాహాయ్యసభ- సా 5-15 గం

శుక్రవారము 19-వ తేది

సెనేటుహానుఖా భాషాభివృద్ధి సంఘమువారి సభ- సా-5 గం

మంగళవారము 23 వ తేది

కాన్సల నిర్మాణ సభవారి సమావేశము ... సా 11 గం

గురువారము 25 వ తేది

కాన్సలేషను సభ ... సా 4-30 గం

రంగోను మొయియ: - క్రిందటి శుక్రవారము రోజున దెలియబడిన ప్రకారము రంగోను మొయియ స్త్రీయన రేపు సాయంకాలము బయట దేరకు.

మెక్డినాల్లు మార్కెట్టు: - రచ్చే గురువారము సాయంకాలము 5 గంటలకు యాత్రావికేట సెల్యూరగాయకరు కోవిల పిల్లలనందు మెక్డినాల్లు మార్కెట్టు జె. సి. మెలొనిగారి భార్య ప్రారంభించెదరు.

కాన్సల నిర్మాణ సభ: - కా. ఎ. యస్. క్రిష్ణారావు గారు నెల్లూరు, చిత్తూరు, కడపవారి తరపున చెప్పి పు కాన్సల నిర్మాణసభలో సభ్యులుగ నెన్నుకొనబడుటకు బ్రతున్నందున చున్నారు.

దక్షిణ ఆఫ్రికా మొయియలసాలు: - దక్షిణ ఆఫ్రికా మొయియలసాలు తపాలా జరజు పోస్టాఫీసులూ రచ్చే గురువారము సాయంకాలము 4-45 గంటలకు కట్టివేయ బడును.

కీర్తి కేసులై సర్ ఫిరోజుమా మెహతాగారు: - రచ్చే బుధవారము సాయంకాలము 5-30 గంటలకు పచ్చయప్ప కళాశాల భవనములో చెన్నపురి నవాబజ సభవారున, చెన్నపురి రాష్ట్రీయ నవాబజసభ కమిటీవారున సమావేశమై కీర్తి కేసులై సర్ ఫిరోజుమా మెహతాగారి ఆకాలమరణమునకు చింతించెదరు.

శ్రీ పెంట్లండు ప్రభుత్వగారు: - శ్రీ పెంట్లండు ప్రభుత్వగారు ఆమెయిద్దరుబిడ్డలను ఉడకమండలము నుండి నిన్ను తెల్లవారినప్పటి మెట్టుపారెం మొయియలో చేరిన తనప్రీత్యే క బండిలో నెంటులపట్టెదరు ప్లామిఫారంబున వచ్చిదిగిరి. శ్రీ గవర్నరుగారు ఆమెనునెంటు తెట్టుకొని పుట్టకు రంజులు దగ్గరకు వచ్చియుండిరి.

అకౌంటెంటుజనరలు కెయల్ దత్తాగారికిమీదు కొల్లుమిదు: - ఈనెల 12 వ తారీఖున అకౌంటెంటు జనరలు కె యల్. దత్తాగారు తనగన్న మొంటు ఉద్యోగము నకు రాజీనామాయిచ్చి పించను బుచ్చుకొన బోవుచున్నారు. అందు విషయమై ఈపురమునన్ను తెంగాలిలు కొందరు క్రిందిటి కేవలము రాత్రి వారికి విందుజేసిరి. అతిథిలందరి తోను వాగుకలసి పెంజీ చుట్టాడెడి. అతిథుగి ముట్టకు నుమారు 12 గంటలాయెను.

శ్రీమతి తామరామమ్మగారు: - శ్రీమతి తామరామమ్మగారు ఇప్పుడు పుణెలో పరిదర్శనములు జరుపు చున్నారు. ఫ్రెంచి గంగ్లెంగు గారు ఈప్రదర్శనమునకు వచ్చిన రోజున ఆమె తన బాహుబలమును, బుద్ధి శక్తియును నాటి వానికి ఆకర్షణమును గలుగజేసెను. ఫ్రెంచి ప్రభుత్వగారు ఆమె ప్రదర్శనములను చాల మెచ్చుకొనిరి. అందుకు తారా బామగారు ఫ్రీ ప్రభుత్వగారికి పంపనములాచరించిరి. మరియు ఈ పంకాగిమకారి యాధునిధికి 200 రూపాయల చందా యిచ్చెను. తరువాత ఆమెక పూలపోరమునజేసిరి. బాలీయ గిరిమును వాడి నాటి ప్రదర్శనమును ముగించి.

లియప్పికు ఎడవకు సాపైటివారి 2 వ సాం నల్లరికోల్పము: - నిన్నటి రోజున లియప్పికు ఎడవకు సాపైటి వారి 2 వ సాంనలి కోల్పము జరిగెను. ఉడకమున ప్రాసెసు బి. కేవగిరిరావు ఎం. ఏ. గారు "సాఫ్రాట్యుమ్" అను విషయమును గూర్చి ఉపన్యసించిరి. సాయంకాలము ఆచరణికి ఆసేటలు వచ్చి యుండిరి. 5 గంటలకు జురేగ వాయిద్యము వాయిచి అతిథుల నల్లముల రంజింప జేసిరి. తరువాత ఫలహారముల బంది వెట్టిరి. పిమ్మట జె. గం. గన్న బి. ఏ. గారు ఈ సాపైటి వారికి స్వ స్థి సుపాదించిరి. బి. కేవగిరిరావు ఎం. ఏ. గారు అందుకు ప్రత్యుత్తరమిచ్చిరి. బి. చక్రవర్తిజెట్టి బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు క్రొత్తక మతమునుకురించి మాట్లాడుచు సంఘ సంస్కర్తలు జేరేమును మేజుచే నునలెన్ను "ఇతరులవిషయమే పాటు పడుట ముఖ్యము"ని నొక్కిచెప్పిరి. పంజాబుకుండినవిరుండిన ఎం. సడీకుగారు మహమ్మదీయ మత సిద్ధాంతములనుకురించి ఒక వ్యాసమునకురిచిరి. ఇ. రామకృష్ణ మిశ్రు బి. ఏ. గారు రామకృష్ణుని వివేకానంద యొక్క గురూరు హిందూమతమును వృద్ధిజేయుటకు అనుసరించి నవీన పద్ధతులనుకురించి మాట్లాడిరి. బి. కైకుంతరావు బి. ఏ. గారు భాగ్యహక్మతుత్ సిద్ధాంతములనుకురించి మాట్లాడిరి. పచ్చయప్ప కళాశాలలో ప్రాధాన్య పి. నుబ్రహ్మణ్య అయ్యగారు "స్వాతంత్ర్యము, దౌర్భాగ్యము" అను విషయమునుగూర్చి మాట్లాడిరి. కార్య దర్శకుడు కైకుంతరావుగారు అతిథులకు పంపనములాచరించిన తరువాత సాంనల్లరికోల్పము ముగిసెను.

ఉత్తరాగ్రామ సంఘము: - నిన్నటి రోజున సాయంకాలము చెన్నపురి జె. యం. సి. ఏ. భవనములో ఈ సంఘమువారి రోజు సభజేసిరి. నివాళిబహదరు ఎల్. ఏ. గో విందరాఘనయ్యగారు ఆధ్యక్షతన వహించిరి. ఉత్తరాగ్రామ సంఘము జిల్లాల ప్రతిభలులనేపట్ల ఆచరణికి విజయము జేసిరి. అందు ముఖ్యులు సి. పి. రామస్వామి అయ్యగారు. వారికి ఉపన్యసించిరి. ఇటువంటిసంఘములు పౌరసత్వమును దేశభిమానమును వృద్ధిపరచును. మరియు మన రెండుజిల్లాల నుండి యిచ్చటికి చదువుకొనబడు వచ్చినవిద్యార్థులతోకనసతి గృహము నేర్పరిచిన వాగుండును. ఇందుకు ఉండరాజేయు వారెవరున తేలెదరు అభ్యుత్థులకు గోవిందరాఘనయ్యగారు మాట్లాడిరి. ఇది "ఎ. పి. కి. వారే" అనునటు నుండి విషయము ఈ గాదు. ఈ సంఘము యొక్క ముఖ్యాధిపాత్రులు తేలెదగా పరోక్షకారము, సోదరభావము గలక మనము, మనరెండుజిల్లాలనుండి యిచ్చటికి వచ్చువిద్యార్థుల మేజుకొరకు పాటుపడలేదు వారికొరకు ఒక కనసతి గృహమును దానిలో నొకపరకమందిరమును నిర్మించవలెను. 10 గం. విద్యార్థులకు ఉంచు ఒక ఇల్లువుచ్చుకొని అక్కడ యున్నవో వాగుండును. అది చెప్పియుగిండిరి. తరువాత దివాన్ బహదరు ఎల్. ఏ. గోవిందరాఘనయ్యగారు ఈ సంఘము నకు పూర్వము కలెక్షన్లు జగారు, గో. రావు బహదరు పి. కేశవశెట్టి గారును అవిబుట్టా సాహెబు గారు ఉపాధ్యక్షులుగాను, ఎలిరాజుగారు భక్తవత్సలును కార్యదర్శకులుగాను ఉండునట్లు యెన్నుట జేసిరి.

పంజా పురమునందలి యుత్సవము: - పంజా పురమున నంటువ్యాధి కలుగునకు సురక్ష చుంపించియున్న న. నల్లరికి బోవుచున్నవలకు ప్రాణాపాయముకలుగునకు సునియచున ఈ నెల 13 వ తేది మొదలు 18 వ తేదివరకు జరుగు నుత్సవమున పోరాడరి బొంబాయి గవర్నరుగారు ప్రకటించిరి. ఉత్సవ సరగణాల ఫీల్డెక్సమిషనుగాని మొయియ మొదరా బాదు సంస్థానములలో రెసిడెంటులకును ఈయుత్సవపు తెలుప బడినది.

మహమ్మదీయ సంఘసభ: - ఈసభను బొంబాయిలో జరుపుటకు మహమ్మదీయ సంఘసభ నేతృత్వమున కలిగియుం డింపుసంతాకచ్చానును తేలెదలెనది జిన్నాగారు ప్రకటించిరి. మహమ్మదీయ సంఘసభకు ముఖ్యమంత్రి ముఖ్యమంత్రినది తెంకు పతాకములు మొరటి శ్రీనాథ్విక్రమగారి నతాము రెండవది కాలిపురం పతాకము ఆంగ్లపతాక మునకు విజయము కలుగలేదా కాలిపురంశ్రీవాసిని స్నేహభావ ము మరల సెలకొనలేదను అంతవరకు మును అక్కోవారు గాని అద్యాయము గాని ప్రనేతజెట్టిక నూతనపతాకములతో ప్రసక్తితేదని మతేయ్యగారి సింగిధా సి. వి. ఇ. గారు వ్రాసిరి

యానామలను తేయానతోటలో నవయోగించుట లాహోర్, నవంబరు 13: - తేయానతోట యధికారులు ఆస్పాను కొరతనువారు ఆలోచించి చీనీకొనిన యెన్నుటల కనపడింది పంజాబులో రక్షకనైస్యమువారి కమిషనరు బూత్ టక్సరుగారు తన రక్షకనైస్యమువారి యధికారులనున్న యానామలనుండి తేయానతోటలవారి మాటల సంప్రది కేంద్రమునన్ను. ఇందుకున మీకి మారన జీవోపాధి కలుగును. వీరిని ఆస్పానునకు దీసి కొనిపోవుటకయ్యెడి ఖర్చులు తేయానతోటలవారే భరింతురు కాని వీరివై ఆజుహుయ్యే రక్షక నైస్యమువారియందే యుండును తగుయెన్నుటలు ముగియుగ నే మొదట 300 చుండి ఆస్పానుకు బోవుతును.

ఒక్కో రూపాయ నొప్పున బుంబుమియుట. బొంబాయి నవంబరు 13: - గవర్నరాధికారులకుగూర్చి వచ్చి యును టయియ్యు ఆఫ్ ఇండియా పత్రికయొక్క వర్తక విషయం విశేషమును ఇల్లు వచ్చియునున్నాను రోజుగారము న సామ్య నిర్వచేముసద్ధతి మాకుగని యిదివరకు సామ్య నిర్వచనయొక్క యు పాండిత్యాపారము యొక్కయు హక్కులను గాపాడును ఆయోమార్గముపట్ల ననుసరించి పద్ధతులు పుజు కొరికమై నడపికో ఇండియాలో ఒక్కొక్క రూపాయనొప్పున చెల్ల మొత్తమును బయట తీరువచ్చునని వర్తకుల యభిప్రాయము.

పురపాలకసభ్య సంఘమువారపురమియుం. సిమ్లా నవంబరు 13: - తనకు విద్యుచ్ఛక్తిని సరఫరా జేయుచు య నీనలు దరభాస్తులజేయుటలన సరఫరానిస్తే యును హెచ్చించుటకు, విద్యుచ్ఛక్తి కర్మాగారమున వృద్ధి జేయుటకు సామ్య కమిటీయనసరిచి సిమ్లాపురపాలకసభ్య సంఘముగారు కొరతముగారి గోమయన్నును పనిబాధగ జరగచున్నది. విద్యుచ్ఛక్తి భావభేదకాక యంత్రములు పెద్దది సిమ్లాలో వివిధస్థానముల సెలగొల్పుచున్నది. చచ్చానో గేంం కె. వి. వి. విద్యుచ్ఛక్తి యునడచి మార్పుల యంత్రమును సెలగొల్పుటకు బృతున్నయిలు జరుగుచున్నది. ఈయంత్రము కొలదికాలములో రావున్నది సిమ్లాపండుగదిన యులు మరరాకయనుపు పరియంతము ముగియలేదు. విద్యుచ్ఛక్తికొరకు దరభాస్తులపిరవారికందరికొలదికాలములో నే సరఫరాజేయగలవని పురపాలకసభ్యసంఘము గారనుచున్నారు.

సర్ ఫిరోజుమా మెహతాగారు లాహోర్లో బ్రాహ్మ హామిలో ఈ నెల 12-వ తేది సాయంకాలము హక్కిమ్మ లాబుగారి యధ్యక్షతన క్రింద సభ జరిగినది. చాలయంగి మెహతాగారు మరాయనకు యభిమును తెల్లసెయను నుపన్యసించిరి. బొంబాయిలో స్వగణ చిన్నము. మెహతాగారికి స్వగణచిన్నము నేర్పరకునుగూర్చి బొంబాయిలో సార్వజనికసభకు సమావేశమును జేయుటకు గాను నేతృక ప్రత్యేకసభ జరుపబడును. విరువాంకితులకు వార్తాచాలముని కృత్యహించి మున్నును. బొంబాయిలో మరయొక వారపత్రిక. 'యంగు ఇండియా' అను మరయొక వారపత్రికకు ప్రకటింతుట కనుమతి యొసగబడినది. ఈ నెల 17-వ తేదినుండి ప్రకటింపబడును.

ప్రాసెసు గెడ్డెనుగారి యుకన్యాసము. కలకత్తాలో ఈనెల 13 వ తేది సాయంకాలమురా. ఆ మహమ్మదీయ ప్రకాశమున ప్రాసెసు గెడ్డెనుగారు పుర నిర్మాణమును గూర్చి ప్రదమోపన్యాసము నొసంగి చాల మంది నభిరు వచ్చిరి. చాలకాలము క్రితము ఎడింబరోలో నీయుత్సవమును ప్రారంభమొందిపిమ్మట రాంగ్ల జేరేమున కెన్ను ధములలో ప్రదర్శనమును జరిగినది. హిందూజేతమున చెన్నపురి బొంబాయికలకత్తాగరములలో నుపన్యాసములను ప్రదర్శకులను జరుపుటకు మామగాచ్చి టుల కొరతములవారు ను నాకాహ్వనమునంది. ప్రదర్శనములు వ్రాతగాంటు కాక లో వచ్చుచుండగ గత సంవత్సరము అక్టోబరు నెలలో రిద్దొయ ఆ నాకను ముంచివేసినది. ప్రస్తుతము చెన్నపురిలో మన్న హామ్. పి. లాన్సెట్టుగారును లండను ఎడింబరో మున్నును నగర ప్రెసిడెంట్లుగూడు నాడు నరకొయి మేసిగారు 1915 సంవత్సరమున చెన్నపురి బొంబాయి నగరములలోను నెను కలకత్తా నగరమునకు ప్రదర్శించుట కనుకాకను కలిగినది గెడ్డెనుగారు నడివి ప్రదర్శనములను చూచిరి.

విషయానుక్రమణిక.	
వీడుకోట మహాత్మ్యము	2
కాకితంబ్రాహ్మణము	8
ఆయుర్వేదవైద్యము, స్వకృద్విద్యార్థి సంఘము	4
స్థానిక వార్తలు, వృత్తాంతములు	5
ప్రభావ చాస్యము	
గుంటూరు పురపాలన సంఘము	6-7
విరోచా మహాసంగ్రహము	
చేత తంత్రీ వార్తలు	8-9-10
ఇంగ్లీషు తంత్రీ వార్తలు	11-12-12ఎ-12బి
ఆంధ్రవిద్యార్థి మహాసభ	18
వృత్తాంతశిఖర	14

ఆంధ్ర పత్రిక

1915-వ సం॥ నవంబరు నెల 15-వ తేది

సోమవారము

గుంటూరు పురపాలన సంఘము.

లోకమునందు బాహ్యశత్రువులను జయించి ప్రసన్నులను జేయుట సులభము. అంతశ్శత్రువులను జయించి ప్రసన్నులను జేయుట కష్టతరము. బాహ్యశత్రువులు కనుపించు చుండును. వారికి సామర్థ్యంబులను నిర్ణయించి ప్రతిక్రియను గల్పించుట సాధ్యము. అంతశ్శత్రువులు దాగియుండును. వారి ప్రభావమును వెలిసికొనుట యసాధ్యము. బాహ్యశత్రువులు విజయముతో సంతృప్తిని జెందుదును. అంతశ్శత్రువులకు మూలచ్ఛేదమున గాని సంతృప్తి గలుగదు. మహాజనులు తమకు గల భేదాభిప్రాయములను సస్కరణకు నకు గాక మూలచ్ఛేదమునకై ఏనియోగించుట సంశాపకరము. భారతీయులకు సాక్షుక రాజకీయ నైతిక జీవనమునం దీ సమస్య ప్రత్యక్షమగుచున్నది. శాసన సభలందును, పట్టణపాలన సంఘములందును, గ్రామపంచాయితీ సభలందును సీ సమస్య ప్రత్యక్షము. సభ్యులు స్థానబలమునకు శరణ్యమైన సేవానిత్యమును నిరసించి స్వార్థారాధనమునకై చాటుచున్న స. శాసకరము. ఈ స్వభావ మంతరించి పుడు ముగిచి శోభకార జీవనము విచిత్రమై సేవలన్ని మై ప్రకాశించగలదు.

పూర్వము చెన్నపురి రాజధానిలోని పురపాలన సంఘములలో నుత్తమ మైనదని ప్రఖ్యాతిని బడసిన గుంటూరు పురపాలన సంఘము పాలకుల యపాలంభనమునకు బాత్ర హాగుట సంతాపకరము. ఇటీవల ప్రచురితమైన విమర్శనపత్రమునందు పురపాలనమునందలి లోపములు పాలకులచే జూపబడినవి. లోపములను నివారించుటకై సభాధితిని నెచ్చుకొనెడి యధికారమును శోలగించి కేతనము నిచ్చు ప్రత్యేకాధికారి నేల నియమింప గూడదో సముజాయిషిని బంపుడని పాలకులు కోరినటులు పత్రికాముఖంబున నిదివరకు ప్రచురింపబడినది. డిప్యూటీ కలెక్టరు, కలెక్టరుల విమర్శనములను పాలకుల విమర్శనముతో బోల్చి చూచిన వారి విమర్శనలోని కాశిన్యభావము కొంతవరకు తగ్గవలసి యున్నదని వ్యక్తమగుచున్నది. పురపాలనమునందు గలిగిన లోపములకు మూలకారణము సభాధిపతి యస్వస్థత. ఉపసభాధిపతి న్యాయతి హనుమంత రావుగారు పాలన

మును బాగుజేయుటకై విశేషముగ శ్రమపడి నటులు కలెక్టరు వ్రాసియున్నాడు. కలెక్టరు తెలిపిన యభిప్రాయమును విమర్శనపత్రము ద్రువపరచుచున్నది. ప్రజలు హనుమంత రావుగారిని నిటీవల జరిగిన ఎన్నికలలో సభాధిపతిగ నెన్నుకొనుటయును నిబావమును బలపరచుచున్నది. కలిగిన లోపములను సంస్కరించుటకు కాలము పట్టిన గాన కలెక్టరు వ్రాసియున్న హనుమంత రావుగారికి తగిన యవకాశము నిచ్చుట ధర్మము. విశేషముగ సభలుగూడుట పాలకులు కరువచిన దోషములలో మొదటిదోషము. గతసంవత్సరము నందు 46 సభలు సభలుగూడినవి. ఆ నెరుకటి సంవత్సరమునందు గూడిన 50 సభలకంటె గత సంవత్సరమునందు గూడిన సభాసంఖ్య తగ్గినది. సంఖ్య తగ్గకుండుటయును లోపముగాను. వృద్ధి పన్నులు వృద్ధి కాకుండుటయును పన్నులు బాగుగ వసూలు గాకుండుటయును రెండవ దోషము. పన్నుల వలన వసూలు గావలసిన రూ. 58417-4-7 లో రూ. 317-7-2 మాత్రమును లభ్యపలన వసూలు గావలసిన రూ. 42980-0-1 మొత్తములో మండుల మొత్తము పోచు రూ. 124-13-6 మాత్రమును వసూలు గావలయును. అంగడిసంవత్సరమునందు రూ. 1515-9-10 లు పన్నులు రూ. 26-4-6 అడ్డమును బాకీయున్నవి. డిప్యూటీ కలెక్టరు వ్రాసియున్న శ్రద్ధనుచూపించిన బాకీకుంతయును వసూలగుటకు వీలున్నను అంగడిసంవత్సరమునందుకంటె గతసంవత్సరమునందు మంచి వృద్ధిగలదని తేలుచున్నది. మూడవ దోషము పాకీదొడ్లకు సంబంధించినది. వాటిని సుభవరచుటకై రాబడి 3544-3-6 వ్యయము రూ. 403-11-7 ఈవిషయమునందు వ్యయమునకుదగిన యాచాము విశేషమైనవిమర్శనములేకను గలుగనేరదు పాకీదొడ్లను తనిఖీచేయు దోహదోపకారము జేసి ముపాలకుల యభిమతమును నెగ్గించుటకై పురపాలన సంఘము పాటుపడినది. అంగడి సంవత్సరమునకంటె గతసంవత్సరమునందు 280 దొడ్లధికుముగ సంఘపు పాకీదొడ్లచే బాగుచేయించ బడినవి. రోడ్లను మరమ్మత్తు చేయించక బోవుటయును ప్రాతిరోడ్లకు బాగుచేయించక క్రొత్తరోడ్లకు వేయించుటయును మరొకదోషము బడ్డెయింపున నిర్ణయించిన సామ్యుతమును రోడ్లకై వ్యయమైనది. డిప్యూటీ కలెక్టరు రోడ్లపై కొంతవరకు బాగుపడినదని వ్రాసియుండెను. క్రొత్తరోడ్లపైర మొత్తంబు రోడ్లను బాగుజేయుట ముఖ్యమొ పాలన సంఘమున కధికుగ దెలిసియుండును. పాలన వర్గమునకును ప్రజా ప్రతినిధులకును, నివిషయమున భేద మెల్లపుడును గలుగుచుండును. అధికారులదృష్టి గుర్రపుబండ్లు మోటారుబండ్లు నకుపదగిన పెద్దరోడ్లపై నుండును. ప్రజలదృష్టి దుర్గమమైన మార్గముల సభివృద్ధి చేయవలయునని యుండును. క్రొత్తగ నొక ఓవర్నియరు కావలయునని పాలనసంఘము ప్రకటించినది. విద్యాపాలనము మిగుల సంతృప్తికరముగ నున్నది. సంవత్సరాంతమునందు 5435 బాల బాలికలు విద్య నభ్యసించుచున్నారు. ఆదాయము నందు 100-కి 10 వంతున విద్యకై వ్యయము చేయబడినది. 1000లో

బాలురు 124 వంతునను బాలికలు 52 వంతునను విద్య నభ్యసించుచున్నారు. చెన్నపురి రాష్ట్రగణన ప్రమాణమునం దీగణనము సగులు 106 బాలురకును 32 బాలికలకును నైయున్నది. బాలుర గణనము 18 వంతునను బాలికల గణనము 20 వంతునను చెన్నపురి రాష్ట్ర ప్రమాణమునకు హెచ్చుట మిక్కిలి సంతృప్తికరము. పాలకుల సంస్తుతికి గుంటూరు పురపాలన సంఘమివిషయమున పాత్రత గావలసియుండియును గాకుండుట శోచనీయము. పాతశాలాను గట్టుటకేర్పడినద్రవ్యము వర్తమాన సంవత్సరమునందు వ్యయము గాగలదు. ఈ విషయమున జరిగిన కాలహరణము నకు గారణము సద్యయూభిలాష గాని నిర్లక్ష్య భావము గాదని విమర్శనము వలన వ్యక్తము గాగలదు.

నై ద్యాలయముల పరిపాలనము సంతృప్తికరముగ నున్నదని పాలకు లంగీకరించుచున్నారు. టీకాలను వేయించుటయు దలసల చూపబడినదని మరొక దోహదోపకారము చేయబడినది. 1913-14 సంవత్సరపు టీకాలపాడుపు సంఖ్యతో 1914-15 టీకాలపాడుపు సంఖ్యను పోల్చుట యసంగతము. ఆసంవత్సరము గుంటూరు మహాచక్రమయమైనందున ప్రజలు భీతావహచిత్తులై టీకాలను పొడిపించుకొనిరి. టీకాలను వేయుట కధికుగ సధికారులు నియమింపబడిరి. అందువలన అంగడి సంవత్సరమునందు 7,583 టిరిగి టీకాలను పొడిపించుకొనిరి. చిన్నపిల్లల టీకాలభాషపుసంఖ్య లోగడయేడు 1032 గతసంవత్సరము 1,058. ఈగణనము రాష్ట్రీయపరిమాణముయొక్క సగులు నకు తగ్గియున్నదిగాన పురపాలనసంఘ మివిషయమై హెచ్చరికను బూనవలసియున్నది. పారిశుద్ధ్యాభివృద్ధికై పాలకు లిచ్చినసామ్యును వ్యయముచేయు కుండుటకు పారిశుద్ధ్యాధికారికి బంపబడిన వ్యవస్థల నిర్ణయము లిటీవల పురపాలన సంఘమునకు జేరుటయును మురుగునీరు పోవుటకు సవిస్తరమైన ఏర్పాటులు చేయబడు నను నాశయును గారణములని నోచుచున్నది. పట్టణపాలన సంఘము సంతవ్యయమును జేసినదనుటకు అప్పు నుండి రూ. 5467 లను తీర్చినది. టవలన వెల్లడియగుచున్నది. పురపాలనసంఘము విద్యాపాలనమును నైద్యసహాయమును తగినరీతి జేసినను పన్నులు హెచ్చిపబడలేదు. అంగడిసంవత్సరము తలకు రూ. 1-14-3 వసూలైన పన్నులు గతసంవత్సరమునందు తలకు రూ. 1-5-5 లకు తగ్గివి. ప్రజాస్థితినిబట్టి విమర్శించినది సంతృప్తికరము.

పైవిషయములను సమన్వయితో విమర్శించినవ్యక్తు గుంటూరు పురపాలనసంఘమునందు సంభవించిన దోషములన్నియును విశేషమైనదోషములు గావనియును, పాలకులు నిర్ణయించినటు లవి దోషములైనను నాకస్మిక కారణములవలన సంభవించినవిగాని దేశోపకారజీవన పరాయణులైన గుంటూరు పుర వాస్తవ్యుల యభిమానాభావమువలన గలిగినవి గావనియును వ్యక్తమగుచున్నది. న్యాయతత్పురుషును కార్యపరితంత్రుడును నైన న్యాయహనుమంత రావు పంతులుగారిటీవల అధ్యక్షుడుగ నెచ్చుకొనబడిరి. వారి యుపాధ్యక్షకృత్రీదను పురపాలనము విశేషముగ బాగుపడిన దనియును ఘా

రీగ బాగుపడుటకు కాలము గావలయుననియును కలెక్టరు మాజీ బాంకుగారు వ్రాసిన విషయము పాలకులు గమనించవలసియుండును. గుంటూరు పురవాస్తవ్యులు, పన్నులనిచ్చువారు, పురపాలన సంఘ సభ్యులు వంటివి విన్నవములను సాధారణముతో పాలకులు యోచించవలసి యుండును. స్థానిక పరిపాలన వ్యవస్థలందు ప్రజాప్రతినిధుల సంఖ్యను హెచ్చించవలయుననియును సభికార నియంత్రుల సంఖ్యను తగ్గించవలయు ననియును ప్రజలు చేయు విన్నవములను సభికారవిభజన కై నియమితమైన వంచాయతి సభ చేసిన తీర్మానమును పాలకు లిట్టిసందర్భములందు యోచనయందుంచవలసియుండును. పాలకులు తొందరపడి ప్రత్యేకాధికారిని నియోగించవలయు ననుయోచనలను నాచరణమునకు రానియక సర్వజనసమ్మతుడైన న్యాయతి హనుమంతరావుగారు భాగ్యవశమున సభ్యుడుగా నెన్నుకొనబడెనని యుప్పొంగడి గుంటూరు పురవాసుల యుత్సాహమునకు భంగమును గలిగించక వారి విన్నవముల నాలకించి ప్రస్తుత వ్యవస్థలకు భంగమును గలుగకుండ వారి యోచనలను మరొకసంవత్సరమునకు నిలుపుదల చేయుట సమంజసము. న్యాయము.

చర్చిలు రాజీనామా.

మహాసందిగ్ధ సమయములు కార్యనిర్వాహకులకు నిరంతర శ్రమావహములు. సామాన్య కార్యనిర్వాహకు లట్టిసమయములకు పనికిరానేరారు సరిగదా సమర్థతాగణులు గూడ నెక్కితటి రంగమునకి వెలువడి బోవలసివత్తును. అ దునిరంకు శాధికార మనగా గిట్టనియొగ్గ భూమి, ప్రజాస్వాతంత్ర్యము నిరర్థకముగా సాగివచ్చిన యారాప్రములో, వ్యక్తులు తమతమ యభిప్రాయములను నిగ్గుయముగా ధారాళముగా వెలువరచు నాదేశములో, కార్యనిర్వాహకత్వము వహించుట కెంతటివాకిని ముఖసాధ్యము గాదు. ఆస్పిత్తుమహాశయు డెంతటి యుక్తితో, ఎంతటి యోధుతో ఎంతటి సాహసముతో, ఎంత చాకచక్యముతో కార్యములు జరుపుచున్నను ఎంతటి యుత్సాహముతో ప్రజను నుద్బోధించు చున్నను ఎంతటి దార్ద్రముతో సహకార్య నిర్వాహకులను సందక్షించుకొనుచున్నను ఆతనియంతటి వానికే బహుస్వల్పముగానే యైనను కొంతవరకు విసుగుకలుగు నట్లు కొంతవరకు కినుకపొడమునట్లు ఆంగ్లరాజ్యముగారి యొకపక్షమువారు రాజ్యనిర్వాహకులలో కొండగను తూలనాచును నిచ్చియున్నాడు. ఆతడు నలుమూరు తన సహోద్యోగుల పక్షమునొక్క చెప్పుటచేతను ఇటీవల "నాకు నేజేము పనులయందు నమ్మకము. నారాజునకు నాదేశపు రాజ్యాంగసభకును నాయందు విశ్వాస మున్నంత కాలము నేనుకదలను" అనినచువుట చేతను ఆతడెంత శాంత నిధియైందియు నెలియవరచినాడు. కాని యందరును ఆస్పిత్తులు కాజాలరు. అందరనులన్ని కాలములను చలనము లేకగడలిచిన లెనిలనజాలరు. కావున సందిగ్ధసమయములలో రాజ్యాంగకార్య నిర్వాహకులలో అనగా ముఖ్యముగా మంత్రిమండలిలో ప్రజలముగు మాట్టులు తప్పవని గావు. యుద్ధారంభముననే కొన్ని స్వేచ్ఛామార్పులు ఆంగ్ల మంత్రిమండలిలో కలిగినను యుద్ధము కడుదూరమున నడుచువరకును సంద్యుక్త ముత్రిమండలి వచ్చువరకును ప్రజలముగు మార్పుయొ జరుగలేదు. నాటినుండి నేటిదనుక ప్రజలముగు మార్పు మూటయే యుండలేదు. కాని కాలములు మారినవి. గ్రేండీకరణావసరము హెచ్చినది. యుద్ధనిర్వాహ

మునకు శీఘ్రవృత్తిని దార్ద్రముతో వభిప్రాయము నియ్యగల సంఘమేర్పడవలసివచ్చినది. ఆస్పిత్తు మహాశయునకు చర్చిలు ఎంత కావలసినవాడైనను ఈతనిని చేర్చవలయునని ఆతడు ఎంత సుకల్పించినను నాంగ్లప్రజలయందు కొంతభాగమున చర్చిలునకు వ్యతిరేకముగా పాడనూపిన నిందాపాతములు అడ్డుదగిలినవనుట స్పష్టము. ఇతర సందర్భములును వ్యతిరేకములయి యుండవచ్చును. విధిలేక చర్చిలు యుద్ధనిర్వాహసంఘములో లేకపోవలసి వచ్చినది. ఆతని ప్రకృతి కార్య వరప్రకృతి. నాకానిర్వాహణశాఖనుండి వదలి రావలసి వచ్చినప్పుడే ఆతనికి కష్టము పోచియుండక పోదు. కాని దేశలాభమును గమనించి కార్య విహీనముగు డ్యూకు ఆఫ్ లకానాస్టరుపనికి నియ్యకొనియెను. ఎప్పుడైన మరల కార్యనిర్వాహణము తనకు కలుగునని యోచెను. యుద్ధనిర్వాహసంఘములో తానుండునని ఆసించెను. కాని అది పొసగలేదు. కారణము ఆతడెయ్యగును. అతడు ఆస్పిత్తు మహాశయునకు వ్రాసిన యుత్తరమున నది వ్యక్తము. ఎప్పుడు తా మాలోచించుకొనినో ఆనాడే, వివిధవ్యక్తులకు సంబంధించిన విషయములు ప్రబలములై ఆస్పిత్తును ఎదురవచ్చునని తా మనుకొనియే యనుకొనినరీ! అందుచేత నేటిదినము చర్చిలు ప్రశాంతమనముడై రాజీనామాను పంపినాడు. అందులోని భావములు ఏ మాత్రమును చిత్తసంతోభము కనుపరచుటలేదు. ఇట్టి సమయములలో బాగుగా ప్రజాద్రవ్యమును దినుచు పని లేక కూరుచుండజాలనందున మంత్రిమండలిని వదలి ప్రాంసులో నుండు తన పటాలమును చేరబోవ సిద్ధమై నైనికాధికారుల యుత్తరువునకు నేదయున్నా డట! ఇదిగదా దేశసేవానిరతి! ఇదిగదా కార్యచరుని పాపము. తాను నాకాదశబలమునకు యుద్ధారంభమున నాకాప్రస్థాన నిర్వాహమునకు జేసిన ప్రయత్నఫలములకును ఆంగ్ల భూమికి సమకూర్చిన అకుంత నావికా సామ్రాజ్యమునకు తనకు శ్రమయే ముందునకు సాక్ష్యము కావలదను దృఢవిశ్వాసముతో రాష్ట్రావసరములకు తల మొగ్గి యుద్ధరంగమునకు సామాన్యాధికారిగా నడువ నుంకించు నాయుత్రిపుంగవుకీర్తికి కొంతవన్నునని మే మెప్పుడును ననుకొనజాలము ఆస్పిత్తు మహాశయుడు చర్చిలుగారి సామర్థ్యము నుగ్గడించి వేరుపడుటకు తా మందుచుండు చింతను నాకర్షకరీతిని గనుపరచినారు. అయిన మహాకార్యసాధనమున నిట్టిని తప్పవనుటపై ననే యుదాహరించితిని. గ్రేగారును నొకతీరున చలనము చూపినారు. వదరు బోతుప్రజ వారిని గూడ మిత్రులనుడలిచి నడివెడలుగొట్టు ప్రయత్నములు చేయకుండుట గాక యని నమ్మవలసి యున్నాము.

హార్డింజి ప్రభువుగారి యుద్ధారము:—

లాహోరు కుట్రకేసులో నుండికొత్తలయిన యుగ వదిముగ్గరిలను భాయి భరమానంద ప్రభువులపక్షమున శ్రీహర్డింజి ప్రభువుగారి సమక్షమున. క్షిప్రకేసువాగ్ధము విజ్ఞాపనములు వెల్లువొనరించిన చతురముల నియున్నాడు. "రాజారాజే, రేడ్డిరేడ్డి" యనుపట్టు, సహజదయాహృదములగు హార్డింజి ప్రభువుగారి పర్యాలోచనకు వెల్లిన విషయము తప్పక సానుకూలము కాగలదని నమ్మియుంటిమి. మాయాశలివృత్తికి ఫలించినది. ఈరికే విధింపబడిన వారిలో నేర్పురి విషయములో తాము ప్రసక్తి కలిగించుకొనమని చెప్పెను, మిగిలిన పక్షవాదుల ప్రాణములను గాపాడి శ్రీప్రభువుగారు విరికి దేశాంతరవాస కిచ్చి చాలునని యుత్తరపు చెప్పినారు. ఇట్లు మన వైముగాను గారి దయకు పాత్రులము: వారిలో భాయిపరమానందము — చరిత్రశాస్త్రజ్ఞత — యొకడ — చెప్పటకు వెంటము సంతసించుచున్నాము. శ్రీవైసురాయిగారి వరలో జేసికట్టియు విశ్రాంతి జేయవల యుండెడియు మహాత్మ్యములలో నిది యంతగా గణ్యముకాకపోయినను తమ సదకు చూడమున వ్యక్తపడిన యీ సందర్భమునందుకూడ శ్రీహర్డి మహాకృష్ణతన తెలియబరచుకొనుచున్నాము.

ఆస్ట్రేలియా గోధుమలు
లండను నవంబరు 14:— మెలబోరను-న్యూసౌత్ వేల్స్ విజ్ఞాపనము దక్షిణఆస్ట్రేలియా శ్వేచ్ఛామార్పులలో 15 కోట్ల బుషులగోధుమలు పండును.

శాసననిర్మాణసభను ఎత్తివేయుట
లండను నవంబరు 14:— బ్రిస్టెల్-కాన్సనిర్మాణ సభ నెత్తివేయుదని 35 ధనుసు కూడవది 14 ధనుసు అభిప్రాయముల నిచ్చిరి.

జపానువారు మిత్రముడలివారిని గౌరవించుట.
లండను నవంబరు 14 —టోక్యో ఇంగ్లాండు పార్లమెంటు ఇటలీ దేశముల రాయబారులకు జపానువారత్వ స్నేహ బిరుదులుల నొసంగిరి.

ఇటలీ వారి నగరముపై బాంబులు
లండను నవంబరు 14 — రోము వెనోవాలోని పిజ్జా డిల్లి ఇబ్బువై శత్రువులు బాంబులకు బేసిరి. ఈపట్టణము సేనాస్థానము: బు మారముకు జనసంక్షోభమునై యున్నది.

జర్మనులు పారిపోవుట.
లండను నవంబరు 14:— వెట్రోగ్రాను రీగాకు పశ్చిమమున జర్మనులు పారిపోవుచున్నాడు. రష్యావారు స్కలకు పార్లమెంటు శత్రువులకు తిరిమి చాలమంది నాతముచేసి కెమెరకు పశ్చిమముగా ముందుకు వెళ్లిరి.

స్వేచ్ఛా మార్పు బల్గేరియా వారి నోడించుట
లండను నవంబరు 14:— సోనికా శుక్రవారము నాకు స్వేచ్ఛా మార్పు బల్గరల నోడించిటిలోలో ఆంధ్రులు కల్పనండాలు మరల నాక్రమించిరి. ఒకభిరంగియు కొంత మందుకుండును స్వేచ్ఛా మార్పు దొరికినది.

జర్మను లొకస్థితిముగ లాబ్రింతుపై బడుట
లండను నవంబరు 15:— పారిసు:— ఆర్ట్స్ యుగో నున్న జర్మనులు ఆదివారము నాకు దయకు: నాకస్థితిముగ కేబితుపై బడి కరానువారి మొదటికందకయుల కరుసకు చీల్చు గలిగిరి గాని వెంటనే తమముడిరి. గాయముల కలిగిన వారి నందరిని వదలి జేసి శత్రువులు పారిపోయిరి ముప్పేరులను గూర్జులలో ఫిరంగుల యుద్ధము జరుగుచున్నది. మారకు మైదానమున జర్మనుల స్థానము లన్నియు కరానువారి ఫిరంగులచే నాశనమచేయబడినది.

ఆల్బర్టు రాకుమారున క చారోగ్యము
లండను నవంబరు 14:— ఆల్బర్టు రాకుమారునిక స్వస్థత గానున్నది కొన్ని వారములకును లండనులో చికిత్స నందుదురు

ఇటలీ క్రూసరు రాక
లండను నవంబరు 14:— సోనికా- పీయూటసు ఇటలీకూసరు సోనికాకు వచ్చినది.

నెర్వియా గో స్థితి మార్పు
లండను నవంబరు 13:— కో సె, స్థితిముల బాగుగా మారినది. దక్షిణ నెర్వియా ముట్టిగో సేకలకు కలకు కుండజేయకలెకకు ప్రిశుత్తము నిఫలమైంది. నిఫున 10 కోలా మీటరుల దూరమున బల్గేరియా వారి సేవబడి వెళుకకు తరుచు బడిరి. ముస్సోచునొద్దగూడ బల్గరలు తరుచుబడిరి.

రష్యావారి ప్రకటనము
లండను నవంబరు 14:— వెట్రోగ్రాను- ఇక్స్ ను పార్లమెంటు జర్మనులు మరల తలపడ నేంది విషయమైరి. చార్లో రిమ్మ- యొద్ద తీవ్రమగు భావ జరుగుచున్నది. వారు స్థిర పార్లమెంటు ముందుకు రాకుండ రష్యావారి ఫిరంగులు నివారింపినది.

అంకోనాను ముందుట
లండను నవంబరు 15:— కోము- హెచ్చరించుండ అంకోనాను ముందరినను అంకోనాగో శ్రీయును బిడ్డలను గూడ హతులైరియు ఇది నాగకతన వికల్పమగు ఇటలీ వారు తటస్థదేశములవారికి తెలిపిరి.

విరోధా మహా సంగ్రామము

చర్చిలుగారు రాజీనామా చేయుట ఆస్పత్రి మంత్రిగారికి వ్రాసిన లేఖ

భారత యోధులకు గౌరవము - శ్రీమేచక్రవర్తిగారు బిరుదుముల నిచ్చుట.

బాల్కను రాష్ట్రములలో ఇటలీవారు బోడ్డున నుండుట.

జర్మను సేనాపతి సహాయ సేవలను పంపుదని మొఘలెట్టుట.

అంకో నానాకను ముందుట - ఇటలీవారి యాగ్రహము.

ఇ-గ్నాంతు

చర్చిలుగారు రాజీనామా నిచ్చుట.

అండ్లు నవంబరు ౧౨: - వికట్రాజ్ చర్చిలుగారు రాజీనామా నిచ్చిరి.

అండ్లు నవంబరు ౧౩: - చర్చిలుగారి యధికార్య నిర్వాహక సంఘసభ్యునిగ నియమించుకొనుటకు నాయన రాజీనామానిచ్చితిమి ఆస్పత్రి మంత్రిగారి కిటుల తెలిపిరి. నేను నా కాదబోయి పాలక సంఘమును వదలినప్పటికి నాకు యాధ్యపతియగుటతో నధికమగు పరిచయముగల గౌరవ యాధ్యకార్య నిర్వాహక సంఘమున పాదములను శ్రాంత మంత్రిలకు సహాయదండగుటకు అపకాళమునట్లు తక్కువభాగ్యులగు పరిచయ స్వీకరించితిని. సామ్రాజ్యరక్షణ సంఘమువారి తీర్మానములపాత్రమునను నేను మంత్రివర్గమువారికి పంచివెట్టిన పత్రములందును నే నొసంగియున్న ప్రాముఖ్య లిఖితమై యున్న దిగాన మిమ్ముకు వానిని చూడగోరవలెను. ప్రత్యేకపు యాధ్యకార్య నిర్వాహక సంఘమును స్వల్పసంఖ్యతో నేర్పరచెదమని యున్న నన్ను చూడ నొకసభ్యునిగ నియమించుమని మిమ్ము వాటిలో చేర్చిండులను నేను హృదయపూర్వకముగ సంగీకరించితిని. కాని మీ ట్రీనిసంఘము నేర్పరచుట మిమ్మువారు సామ్య జరగదని నేనప్పుడు తలచితినిగాన మిమ్ముకొన్న ప్రకారము జరగకం గల పనుల చేయిమిట్లు నెవ్వెట్టును. కాని మీ ఏర్పాటు మీరు బుతో ప్రభుత్వముతో నాకుగల సంబంధమునూడ వుగియుట గూడము. పర్యవేక్షకత్వములను గూర్చియు కార్యనిర్వాహక పర్వమును గూర్చియు నా కేవల కొంత తెలిసియుండగ నట్టికాగ్య నిర్వాహకమునందు నాకెట్టి యధికారమును లేనప్పుడు నేను సాధారణవాద్యులకు తలయెగుట సంబంధముగాను. తీర్మానములు ముక్తియుక్తముగ చేయబడినను, వానిని కాలమునకు చేర్చుట మంచి ఫలితములు కలుగుటకు యత్నము. మరియును నేట్టి సమయమున నధికతేజమును ప్రవృత్తినియై తొలగింపబోయక మిన్నకుండుటకు సంగీకరింపబాలగు కాన నాకాజీనామాను శ్రీరామగారికి సమర్పించి గోరవలెను. నేను నైతికోద్యోగి. వాదబాలము ప్రావీణ్యమున్నదిగాన నేను యాధ్యపతిగనులకు వెళ్లెదమని మైకాధికారులకు నిరభ్యంతరముగ విన్నవించెదను. నాయంతివాత్మ నిర్దుష్టముగాన గతచర్యకు నేను నిర్విభావముతో వాద్యమునబొందెదను. నా కాదబోయి పాలక సంఘమున నే నొసంగిన కార్యములు పరిపూర్ణములనియు నును శ్రోతభాగముల మనసు నింపకాధికారమును కలిగియుండుటకు చేయబడిన యపారములగు కార్యములలో నేనునూడవవంతు కార్యములను నిర్వహించితి ననియును కాల మేతెలుపరచుట. సకారముగను మీపట్ల సన్నేహమును నేనంత్య ప్రశాను మొందుచున్నాను.

ఆస్పత్రి మంత్రిగారి ప్రత్యుత్తరము

మీ తీర్మానమును గూర్చి మీరు మరల చూచితిమి కొంచురని నేను తిలచితిని. అట్లు జరుగనంతలకు చింతింపవలెను. మీరు యాధ్యకార్యనిర్వాహకమును గూర్చి సభారం గుంజును పరిపాలక పర్వమునందును ఘనముగ నేర చేసితిరి. అద్వాదెయ నాకన్న తల్లిగ నెంతగలవిన వారెవ్వరును లేరు. మంత్రివర్గమును వదలుట మాఖ్యమని మీరు నిశ్చయించుకొనినందులకు నేను మనఃపూర్వకముగ చింతించుచున్నాను. యాధ్యమను కొనసాగించుటలో మీరు ఫలదాయకురైతిని క్రద్ధ వహించురని నాకు నమ్మకము కలదు. మనకుగల స్నేహభావ మట్టితో మీరేలేవుగా నెవరుగలదు గాని నిరకామమునండిగల మనసనూ కారమున కంతగానును కలిగించుటకు నేను చాలచింతించుచున్నాను ఆస్పత్రి మంత్రిగారు వ్రాసిరి.

చర్చిలుగారు యుద్ధరంగమునకు వెళ్లుట

అండ్లు నవంబరు ౧౩: - ఫ్రాన్సులోనున్న తనసేనలో చేరుటకు చర్చిలుగారు బుధవారమునాడు బయలుదేరి వెళ్లెదరు.

క్రీకేపులకు రాబప్పుప్రభువుగారు

అండ్లు నవంబరు ౧౩: - వెంకటేశ్వరునిగ నెంటుయ్యగారి దేవళమున రాబప్పుప్రభువుగారి వార్తము జరిగిన యాత్మ కాంతి ప్రార్థనమునకు చాలమంది ప్రభులు వెళ్లిరి. శ్రీ రాజదండముల ముచ్చగు రాజవటులుగలవారి పక్షము ప్రతి నిధులు వెళ్లిరి.

భారత యోధుల ప్రతిభ.

అండ్లు నవంబరు 12: - నెవ్రెంబరు 9 వ తేదీ మా కెప్టానుమాలికు ఉమాధు మా మామయ్యగారు నాగవారికమునై శత్రువులు ఫిరంగిగుండ్లను వదలి మొదటిగుండు గుర్రముల తలెలాలో బడి మూడుగుర్రములకు గాయములు కలిగినవి. కెప్టాను మాలికు గారు కంధకములలోనుండి తక్షణమే చికిత్స కరిగిరి. అశ్వపాలకులలబడి నొందియుండగ నాడు వారిసందర్శిచేర్చి ఆగుర్రములను సురక్షితముగ మరయొకతావు కుమార్తెకు కేర్పరచిరి. ఆ గుర్రములలో కొకటి బతుకుకడ దురియై బాధతీరనట్లు దానిని కుపాకితో కాలిచింపుటకుగూర్చి ఆలోచించుచుండగ నచట మరయొకగుండు రయిన వెట్టెను వెనుకలి ప్రక్కబడినది. తలన్న మాలికుగారికి పాపాపామును కలిగి యుండును. అట్లా యన గుర్రములను సాగనంపి కంధకములోనికి వచ్చునని కచటికి కొంతమంది సింక్కునై నిలబడు మరయొక పటాలమునొనివాడు తలన్నే హితులను చూడవచ్చి గాని వారు నిలచి చోట గుడ్డకెర్రయై యున్నవని వారెవరు. వారినికొక సురక్షిత స్థానమునకుచేర్చి మాలికుగారు గామములు తగిలిన గుర్రములకు చికిత్సచేయవచ్చిరి అచట గుండ్లు పడుచున్న ను గూడ వాయు పరిచేసిరి తనపటాలములోని వైకులకుకాపాడి నుండుట ఆ పటాలము నేనానియుం భారతీయ సేనకంటెటికిరి నేనాయుని తల్లిపెంట్లు జరగని సర్ వాను ఆద్యమగు గారుచ మాలికుగారి నిధింపియును లేఖలకు వ్రాసిరి

స్వయాంవారికి బ్రతికేసినవారు సాయముచేయుట.

సర్ ఎడ్వర్డుగారి సంభాషణ. అండ్లు నవంబరు ౧౨: - ఋణము దీయుటకు నెలవు చేసేపుడు కామయ్యగారి జరిగిన చర్యలకు యును సర్వయా విషయమును తెల్పిరి. సర్ ఎడ్వర్డుగారి బతుకులల్లిరి. ఫ్రెంచి వైకులలో కొందరిని మన మా చేతనునకు గొనిపోతిమి. ఇందుచే ఫ్రెంచివారు మనకంటె నెక్కువమంది వైకులను బంధుగిరి. కొన్నియొడలు భారీగాయున్న నేగాని బ్రిటిషువైకులనుపంపుటయ్యగల సుధిబంధములను గ్రీసువారు త్యజించినపుడా ప్రాంతమున గ్రీసు వారిసహాయములేకయెద్దముననడతలనామనమ మునుగుర్చి ఫ్రెంచివారును బ్రిటిషువారునుగలసియాలోబిందిరి. సర్ ఎడ్వర్డుకార్యముగారుపరిచి మామకొనిరి. గ్రోగారు చర్యలనుయును జెప్పిరి. కానిజరిగిన ప్రియత్నములు సముచితమగు పంపుటకు జేయబడలేదు. నయనియు, త్రయ్యగగనన్న వెంటనే వారిని సహాధికారు బంధులకు నిశ్చయంపబడెను. ఋణముదీను ననుమతిచ్చిరి.

క్లామ్ కాలిస్టరు మునిగి బోవుట.

అండ్లు నవంబరు ౧౨: - క్లామ్ కాలిస్టరు ఒక లోనున్న ౩౨౦ స్కూలను ౨ విగోపియమును కిగ్రాసులలో కొంతమంది యు సొడ్డుజేరిని లాయడ్డుకరిపెనీవారు దెబ్బచున్నారు.

మిత్రముండలివారియొడలపై బంబులు.

అండ్లు నవంబరు 12: - లిగర్నూలు - రైల్వేలాండు అనునోడ ముంచికేసుబడెను. ఒకమూలలోను సురక్షితముగ నున్నాడు. ఆయోడలో 24 కిగ్రాములండిరి. టెక్సానులో నున్న బోట్ల ఆగ్రహుండిలు నాసము స్వకమ బోవుచున్న లిగిటామును నిటాలియావారియొడ ధ్వంసమయ్యెను. బాంబు పేలుటకులనిది ధ్వంసమయ్యెను ననుకొనుచున్నాడు. న్యాయాగ్రు నవంబరు 5 తేదీ కిలగె సమనోద్ధముగను సీరేవునజేరును ఈయోడలో పంచదార వచ్చుచుండెను. ఈరసమును దీయుచుండగా కాలపరమాము ననుసరించి దవ్యాకును మందునత్తి యొకటి కనబడెనని వారి ఫాన్సునుండి తిలవచ్చెను.

హోరోవిద్యాలయమున కు సాయము.

అండ్లు, నవంబరు 12: - ఫ్రాన్సులో హతుడైన సె. లె. డి. డెలిల్వా, హెన్రెతును గౌరవాడి పటాలములోని యాతనితల్లి యకు హెన్రె వొరసాని కుమారుని జ్ఞాపకార్థమై చేయుపానులు హోరోవిద్యాలయమునికి నిశేధించెను.

నాకాదభాధివృద్ధి.

అండ్లు, నవంబరు 18: - మి (నూవర డ్రెసు హాలు) వెన్డయుద్ధనాకలు నాకాదభాధ: మ 1916-వ సం॥ జనవరిలో చేర్చబడునని చెయిలి ఎక్స్ప్రెసురతిక వ్రాసినది.

ఇ 20 ఆంగ్ల జలాంతర్గామి ముంచివేయబడుట.

అండ్లు నవంబరు ౧౩: - మార్గారా నుమద్రమున ఇలిం ఆంగ్ల జలాంతర్గామి ముంచబడి యుండునని నాకాదభాధికారులు ప్రకటించిరి. ఈనాకలోనివారిలో ముగ్గురుస్వీకులను ౬ గురు నాకానై నికలకు ఖయిదీలను చేసితిమి క్రతువులు వాయువార్త సంపిరి.

మి. రెంజి యును నాకను జలాంతర్గామి ముంచుట.

అండ్లు నవంబరు ౧౩: - రోము - నవంబరు ౯ వ తేదీని మి. రెంజి నాక ముంచబడినది. వానిము ౯౬ గురుకు ప్రయాణములు ౨౨ గురుకు కాపాడబడిరి. ౬ గురు ప్రయాణీకులు కనబడలేదు. ఈనాకలో 3౩ గురు ప్రయాణీకులు ను 64 గురు వానిములు నుండిరి. మంగళవారమునాడు మధ్యాహ్నమున సిరామసుకు రిగి మైక్లూమున నీ నాక నడచుచుండగ 800 గజములదూరమున నాకస్మిక్ముగ జలాంతర్గామి కనబడి యొక ఫిరంగిగుండును వదలిసి గాని అది నాకకు తగులలేదు. ప్రయాణీకులు కలహము ఇంజనీరులు యున్న గువారిండుమిండుగ నందరును నోడ వైట్లబునకు వచ్చిరి. జలాంతర్గామి సమీపించుచు గుండ్లుపడలుచుండెను గుండ్లునాకకు తగిలినది. మి. నాకను తదలవరెనని జలాంతర్గామి నేనాని యాజ్ఞాపించెను. ౬ వడలలు దింపబడినవి. ఈ పడలలు నాకను గూర్చుక గాన జలాంతర్గామి నాకమీద ౨౨ గుండ్లును వదలి యుంచివేసినది. హాకేపులు పడలలలో నొకరాత్రి నిశీలీగుకమ బోవుటగా గడపిరి ననుద్రుకు నిశ్చలముగనుండెను. సిరామసుకు చేరిన మొదటిపడలలో కెప్టానుకు కొందరుకళానులు నుండిరి. ఒక యుద్ధనాక తక్కిన పడలలకొరకు తలవగా మూడుపడలలు కనబడినవి దానిలో నొకటి తిరుగబడినది. దానిలో నున్న వారి తక్కినరెండు పడలలవారు కాపాడిరి. రెండవకెప్టానుకు ౬ ప్రయాణీకులును (నీలో నొకస్త్రీ) రాడ నున్నది) ౧౪ గురు కళానులును ఎక్కినపడల కనబడుటలేదు. జలాంతర్గామి ఆ ట్లియోపతాకమును కలిగి శ్రాంతమిరిగ ౨౦౦ అడుగుల దూకుగలిగియున్నది అని సిరామసుకుండి తెలియవచ్చినది.

సాతు లెండునాకను ముంచుట.

అండ్లు నవంబరు ౧౩: - బార్సెలో నాకకు తలవగా నీ నాకలోనుండి దిగిపొందెని కెప్టాను యుత్తరవిచ్చెను. ఎవ్వరును భయపడలేదు సోదనధ్యులేను. అట్టేలియా అచట నుండును అను గీతమును వారును ఆ ట్లియోమూ వైకుల నేగముగ వైక్లబునకువచ్చిరి. వారి వారివారిస్థానముల నిలచి పడలలను చక్కగా దింపి గామములు తగిలిన వారి మొదట భద్రముగ పడలలలోనికి దింపి నాకలో గామములు తగిలినవారింక నెవరైన కలరేమాయని ఇద్దరుస్వీకులు వారుగా వెతకి కానక వైక్లబునకువచ్చిరి. మిగిలినవారిందరినినూడ దింపి తక్కినవారు షము వరకునీరులో నిండియున్న కడపటిపడలలో దిగిరి. నాక ప్రేలికతేజమునకు దెబ్బలు తగిలి ౧౪ గురు మాతులై బ్రిగేడను లింకుట గారుకు మి ౨౧ మందియు మునిగిపోయిరి.

[illegible]

బేహారు లెఫ్టనెంటు గవర్నరులు:—పని చాలించుకొన
జున్న గరి వాల్లెను బెయిలీ ను జ్యురిగా నియమింప
బడిన గరి ఎస్టేరుగెలుకుగాను తరివారముగాను బాంకి
పురమునకు పంపిరి.

THE GREAT WAR.

Mr. Churchill Resigns: His Letter to the Premier.

INDIAN HEROES DECORATED BY QUEEN MARY.

Italian Help in Balkans Expected.

GERMAN GENERALS CLAMOURING FOR REINFORCEMENTS.

SINKING OF ANCONA: ITALY'S STRONG PROTEST.

[Reuter's Agency.]

GREAT BRITAIN.

Prince Albert Suffering from Gastric Disorder.

LONDON, November 13. It is officially announced that Prince Albert is suffering from an obstinate gastric disorder and will undergo for some weeks special treatment in London. (Prince Albert is the second son of King George).

Abolition of Legislative Council Voted

LONDON, November 14. BRISBANE:—A resolution in favour of abolishing the Legislative Council has been carried by thirty five votes to fourteen.

The Queen Decorates Indian Heroes.

LONDON, November 13. Acting on behalf of H. M. the King, H. M. Queen Mary at Buckingham Palace conferred Military Crosses on Second-Lieut. Rana Jodha Jang Bahadur, attached to the 39th Garhwal Rifles, and Subadar-Major Arsala Khan, 57th Wilde's Rifles. The Indian Distinguished Service Medal was conferred on Subadar Nianatullah Khan, 1st King George's Own Regiment.

Mr. Churchill Resigns.

LONDON, November 13. Mr. Winston Churchill has resigned.

His Letter to the Premier.

LONDON, November 14. Mr. Churchill's letter to Mr. Asquith, in which he communicated his resignation, shows that he resigned owing to his non-inclusion in the War Council of the Cabinet. He says: "When I left the Admiralty I accepted an office with few duties, at your request, to participate in the work of the War Council and assist the new Ministers with the knowledge of current operations which I was then in possession of in a special degree. The counsels I offered are recorded in the minutes of the Committee on Imperial Defence and in the memorandum I circulated to the Cabinet, and I draw your attention to them at the present time. I cordially agreed with the formation of a small War Council and appreciated your intention expressed six weeks ago to include me in it. I foresaw then the personal difficulties you would have to face in its composition, and in no way complain that your scheme should have been changed: but with the change my work in the Government comes naturally to a close. Knowing what I do about the present situation and instrument of executive power, I cannot accept a position of general responsibility for war policy without an effective share in its guidance and control. Even when decisions of principle are rightly taken the speed and method of their execution are factors which determine the result. Nor do I feel able in times like these to remain in well-paid inactivity. I therefore ask you to submit my resignation to the King. I am an Officer and place myself unreservedly at the disposal of the military authorities observing that my regiment is in France. I have a clear conscience enabling me to bear my responsibility for past events with composure. Time will vindicate my administration at the Admiralty and assign to me my due share in the vast series of preparations for operations which secured for us the command of the seas. With much respect and unaltered personal friendship I wish you good bye."

Mr. Asquith's Reply.

Mr. Asquith replied:—I had hoped that you would reconsider your decision, and regret that you have not felt able to do so. You have rendered services, both in Council and in the Administration, which none is better able to appreciate than myself with regard to the conduct and direction of the war, and I am sincerely grieved that you should think it your duty to leave the Cabinet. I am certain that you will continue to take an active and effective part in the prosecution of the war. As you know well, on personal grounds I feel acutely the severance of our long association."

Decides to Rejoin His Regiment.

LONDON, November 14. Mr. Churchill starts on Wednesday to rejoin his Regiment in France.

Mr. Churchill & the Indian Viceroyalty.

BOMBAY, November 14. The Bombay "Chronicle" commenting on Mr. Churchill's

resignation says now that the way is open for him to come to India. It hopes he will have the first refusal of the offer of succession to Lord Hardinge.

British Aid for Serbia.

Sir Edward Grey's Explanation.

LONDON, November 13. During the discussion in the House of Commons on the Vote of Credit, the question of Serbia was raised. Sir Edward Grey replying said that if the French had sent more troops than we that was because we had partly transported the French. It was impossible to send British troops until a certain number of transports had been liberated. When it became evident that Greece would not fulfil her treaty obligations the Government in consultation with France had to consider whether it was safe to continue the operation without the co-operation of Greece. Sir Edward Carson resigned. Sir Edward Grey continued, while the discussion was proceeding, but the preparations did not relate to the sending of troops and it was finally decided to despatch troops to Salonika immediately they were ready. The credit was voted.

Sir Edward Grey.

Why He Did not Resign.

LAHORE, November 13. LONDON, November 12th.—Sir Edward Grey in the House of Commons said that only the crisis in public affairs prevented him from resigning in sympathy when Lord Haldane resigned.

The Late Lord Roberts.

Commemoration Service.

LONDON, November 13. A large and distinguished congregation attended the commemoration service in honour of Lord Roberts at St. Margaret's, Westminster. The King and Queen and the other members of the Royal family were represented.

The Sinking of the "Southland."

A Splendid Story.

LONDON, November 14. A splendid story is told of the torpedoing of the transport "Southland." When a torpedo struck the ship the vessel reeled and order was given to abandon the ship. There was no cry or sign of fear. The Australian soldiers merely came briskly on the deck singing "Australia will be there." They went to their stations and lowered the boats in an orderly way. Two injured were taken first and carefully tended. The subalterns searched the interior of the ship for wounded and finally came on deck to find only the general staff on board. They helped to lower the last boats and got into a half-swamped boat themselves. Fourteen were killed by the explosion and twenty two were drowned, including Brigadier Linton.

Pacific Islands Annexed.

LONDON, November 13. The "Gazette" announces that Gilbert and Ellice Islands, hitherto protectorates, have been annexed by the desire of the native Governments.

British Submarine E 20.

Fearing to Have been Sunk.

LONDON, November 13. The Admiralty announces that the British submarine E 20 is feared to have been sunk in the sea of Marmora. An enemy wireless says that three officers and six men are prisoners.

Increase to the Fleet

Fourteen Super-Dreadnoughts.

LONDON, November 13. The "Daily Express" says that fourteen super-dreadnoughts will be added to the Fleet in January next.

An Endowment to Harrow School.

LONDON, November 13. Mrs. Hepley, mother of Second Lieut. D. W. Hepley of the Grenadiers who was killed in action in France has given a thousand pounds to the Harrow School Endowment Fund in memory of her son.

TELEGRAMS.

Obituary.

LONDON, November 13. The death is announced of General Sir C. A. Burnett.

Clan Macalister Disaster.

Part of Crew Landed.

LONDON, November 13. Lloyd's state that thirty-eight lascars and seven Europeans, part of the crew of the 'Clan Macalister' have been landed.

Death of Sir P. Playfair.

LONDON, November 14. The death of Sir Patrick Playfair is announced. [The deceased was a partner of Barry and Co., Calcutta was Sheriff of Calcutta, a member of the Bengal and Imperial Legislative councils and President of Bengal Chamber of Commerce].

New M. P. For Cardiff.

LONDON, November 13. The Shipowner, Mr. J. H. Cory, has been elected unopposed as Member of Parliament for Cardiff.

ITALY.

Sinking of 'Ancona'.

Italy Addresses Strong Protest to Neutral Powers.

LONDON, November 13. ROME.—Italy has addressed a strong protest to the neutral powers against the sinking of the 'Ancona' without warning and with loss of women and children which is against all principles of civilisation.

Bombs on Italian Towns

LONDON, November 14. ROME. The enemy aircraft dropped bombs on Piazza Delle Ebbe in Verona far removed from any military buildings and which is always full of people. Killing thirty and wounding forty eight.

Arrival of an Italian Cruiser.

LONDON, November 15. SALONIKA.—The Italian Cruiser 'Piedmont' has arrived here.

ITALY AND THE BALKANS.

Agreed to Support the Allies.

LAHORE, November 13. LONDON, November 12th.—An Exchange message from Geneva of Thursday's date says:—An important Council of War is sitting at Rome. An energetic decision concerning the Balkans is expected. The "Secolo's" Rome correspondent says that the Government has agreed to give the Allies support in the Balkans sufficient to ensure a complete triumph. "C. and M. Gazette's" cable

The "Ancona" Outrage.

Escaping Passengers Fired On.

LAHORE, November 13. The "Civil and Military Gazette" cables:—LONDON, November 12th.—The "Daily Telegraph's" Rome correspondent says:—The "Ancona's" Captain who has arrived at Lunnes states that when lifeboats were lowered the submarine fired on them, killing and wounding the occupants. Swimmers seeking safety on the submarine were driven off with revolver shots. The Austrian flag was hoisted only when the "Ancona" disappeared.

No Orders to Stop Given.

The "Times" Rome correspondent says:—The Captain states no orders to stop were given. The first indication of the submarine's presence was a shot at five miles range, which just missed. The "Ancona" stopped immediately.

The Casualty List.

LONDON, November 14. ROME.—It is officially announced that 218 of those on board the "Ancona" were drowned out of a total of 397 passengers and crew. Nine Americans were drowned out of ten on board.

LONDON, November 14. PARIS.—According to a Turin telegram Signor Stampà announces that the Italian authorities have ordered an enquiry with a view to determining whether the submarine which sank the "Ancona" was German or Austrian. If the enquiry establishes that the submarine was German Italy will declare war on Germany.

The Steamer "Firenze" Submerged.

LONDON, November 13. ROME.—The steamer "Firenze" was submerged on November 9th. Ninety six of the crew and twenty-seven passengers have been saved, and fifteen of the crew and six passengers are missing.

Further Particulars.

LONDON, November 14. ROME.—Details of the sinking of the "Firenze" received from Syracuse show that the steamer carried thirty-three passengers and sixty four crew. She was proceeding on Tuesday afternoon in fine weather thirty-six miles from Syracuse, when the submarine suddenly appeared three hundred yards away and fired a gun without hitting the steamer. The passengers and engine-room staff, almost entirely lascars, rushed on deck. The submarine approaching continued to fire, striking the steamer's rudder. The commander of the submarine ordered the abandonment of the steamer and six boats were lowered. As soon as they were clear the submarine sank the vessel with twenty-

TELEGRAMS.

eight shots. The survivors spent a night in boats making for Sicily. The sea was calm. The first boat to reach Syracuse contained the Captain and a number of lascars. A destroyer searched for the other boats and found three, one of which had capsized, those who were in her having been picked up by other boats. One boat, carrying the first officer, six passengers, one of them a woman, and fourteen of the crew, mostly lascars, is missing. The submarine flew the Austrian flag and was of a new type two hundred feet long.

Fierce Fighting Continues. Italians Storm Mountain Entrenchments.

LONDON, November 13. ROME.—A communique reports that fierce fighting took place on the 11th in the Piava sector and on the heights north-west of Gorizia, where the Italians stormed an entrenchment, annihilating the defences with the exception of seventy, who were taken prisoners. Heavy fighting on the Carso Plateau resulted in the Italian capture of a redoubt.

SERBIA.

Bulgarians Defeated

LONDON, November 14. SALONIKA.—The Serbians one battalion strong defeated two battalions of Bulgarians on Friday and retook Tetovo otherwise known as Balkandelen capturing a gun and a quantity of stores.

Serbian Situation Improved. Enemy Attempts Fail.

LONDON, November 14. ROME.—A telegram from Mitrovitz dated the 13th says that the situation has considerably improved. Attempts to separate the Southern Serbian forces and Montenegro have failed. The Bulgarians have been defeated ten kilometres from Nish and forced to retire. The Serbians have also forced the Bulgarians near Monastir to retire.

Balkan and Gallipoli Campaigns. General MONRO'S Action.

LONDON, November 13. A French wireless states that General Monro is expected shortly at Salonika to take supreme command of the British troops. It is suggested that this indicates co-ordination between the Gallipoli and Serbian operations.

Probable Expedition Through Albania.

LONDON, November 14. British and French officers inspected the road from the Adriatic port of Santi Quaranta through Delvino and Leskovitch and Koritza to Monastir and found it suitable for the passage of food and troops. Apparently the report of the French occupation of Kuprin is premature.

SUCCESSFUL SERBIAN STRATEGY.

Forces Preserved Almost Intact. Austro-Germans' Great Difficulties.

LONDON, November 13. In striking contrast to the official enemy reports regarding the Serbian campaign is a despatch from a correspondent of the Vienna "Neue Freie Presse" who admits that the Austrians and Germans are experiencing great difficulties. He says it is unthinkable that an army with an enemy at its heels should retreat without dropping some of its feathers, but the Serbians have hitherto retreated in an extraordinary way without noteworthy losses. They are following the Russian example of holding their forces together till better times.

Our aviators report that great transports are moving westwards. It is clear that the enemy will abandon the country rather than surrender. Prisoners are most emphatic in declaring that the troops won't hear a word of capitulation and are full of confidence in the allies.

Scottish Women's Hospitals in Serbia. No Cause for Anxiety.

LONDON, November 13. A telegram from Salonika, dated 10th November, says it is believed that the Scottish Women's Hospitals in Serbia were evacuated in ample time and there is no cause for anxiety.

French Outposts Near Veles.

LAHORE, November 14. LONDON, November 12th.—The "Petit Journal's" Athens correspondent says that the French outposts are about three miles from Veles.—"C. and M. Gazette's" cable.

RUSSIA.

Great Deficit in Russian Budget. Eight Thousand Million Roubles for War.

LONDON, November 14. PETROGRAD.—The Minister of Finance in a preamble to the Budget for 1916 estimates the General deficit at about 327 millions of roubles which will be covered by credit operations. New sources of Revenue will be found chiefly in direct taxation including graduated income tax and an increase in land tax especially in Turkestan. There will be indirect taxation on electric power, dry goods, molasses and power. The Minister points out the difficulties of tea and match monopolies which were recently the subject of discussion. He estimates the expenses of the War to the end of 1916 at eight thousand million roubles. The Minister says that Russia, however serious the situation and however great the sacrifices, will overcome all trials.

TELEGRAMS.

Germans Retreating Westward of Riga.

LONDON, November 14. PETROGRAD.—The Germans are retreating westward of Riga. The Communique says that the Russians pursuing the enemy in the Schbok Region inflicted great losses and advanced westward of Kemmern.

Latest Russian Bulletin.

LONDON, November 15. PETROGRAD.—The Communique says that the German attempt to resume the offensive in the Ixkul region was repulsed. Fierce fighting continues near Tchartoryisk. Our fire frustrated the enemy attempts to advance in the direction of Styra.

German Activity in China.

A Russian Suggestion.

LONDON, November 12. The "Novoe Vremya" urges the seizure of German concessions in China whence it declares the Germans are supplying arms and explosives to Chinese revolutionaries and organising bomb outrages.

RUSSIAN OPERATIONS IN RIGA.

Developing Most Successfully.

LONDON, November 13. PETROGRAD.—Severe fighting on the Riga front is reported in to-day's communique in the vicinity of Schlock. Russians progressed westward of Ragatz fighting all the way. After eleven days, waist deep in marshes, they carried Kennern and Anting capturing the machine guns. The Germans suffered considerable losses. In the course of the day the Russians repulsed ten desperate German attacks in Ixhull district, inflicting severe losses on the Germans. Bodies were lying in heaps in front of the Russian trenches. The Russians also made slight progress in the Dvinsk region, taking 270 prisoners.

The Tsar in Riga.

Inspection of Troops and Submarine Crews.

LONDON, November 14. PETROGRAD.—The Tsar and Tsarevitch arrived at Riga on Wednesday and visited the naval fortress and reviewed the garrison. They boarded a transport, where the crews of the British and Russian submarines were drawn up. The Tsar decorated two British submarine commanders with the cross of St. George and then inspected in detail the submarines. His Majesty afterwards visited the factories in the town, where he was acclaimed by the workers. He also inspected the naval hospital.

The Tsar went to Riga on Thursday and received General Dimitrieff, commanding the fortress of Riga. His Majesty also received the troops, whom he thanked for their heroic defence. On Friday the Tsar reviewed the division camped near Vitebsk and also the troops in the Dvinsk military district, whom he thanked for their heroic efforts.

GERMANY.

GERMAN FAILURE IN BALTIC PROVINCES

The Kaiser's Order to Hindenburg.

No Reinforcements Available.

LAHORE, November 14. LONDON, November 13th.—The "Times" Petrograd correspondent states:—The Kaiser at a meeting with General Hindenburg recently insisted on resolute action to force the Dwina at whatever cost of men and material. General Hindenburg demanded reinforcements, but the Kaiser refused, as he was unable to spare a single man from the other fronts. At a subsequent military conference General Hindenburg expressed his readiness to resign if the Kaiser further insisted on the capture of Riga and Dwinsk.

The exchange Company's Geneva correspondent learns from Vienna that the German Headquarters are unable to send reinforcements, urgently demanded by Generals Linsingen and Bothmer.

The Central News correspondent at Amsterdam says that the Germans are digging numerous trenches from Warsaw to Vilna with a view to possible retreat. It is stated that under reserve the military authorities at Mitau advised the inhabitants to go to Libau, as a serious Russian attack was expected.

Reuter's Petrograd correspondent states that the river itself is an important part of the Russian scheme of the defence of the Dwina line.—"C. and M. Gazette's" cable.

SIGNS OF GERMAN WEAKNESS.

Floundering in a Sea of Mistakes.

ALLAHABAD, November 14. LONDON, November 12th.—A British correspondent with the French armies sends information from an authorised source concerning the German counter-attacks since the 25th September. The German high command was then caught napping. The men hurried to battle not as units of a definite organisation, but at haphazard. The leaders later realised that a methodical attack was absolutely necessary to restore the confidence of the troops. Divisions were therefore brought from Russia to take part in the operations on a considerable scale. Some of these are still unused and further attacks may be expected. The counter-attacks of the 30th October was made on a 2 miles front, continued like the French movement of the 25th September. In modern warfare the top of a hill is usually untenable when the enemy holds the further slope, which is an impossible target for artillery. The French retain the possession of the hill.

TELEGRAMS.

Hence the results of the counter-attacks were practically negligible. The German forces roughly were equivalent to an army corps. Prisoners state that they were informed that they were about to take part in an important engagement during which the Kaiser would be at Sedan. They complain that during the attacks the officers remained in shelters. Should a further attack gain a footing in the first French line the enemy's infantry would be incapable of fully profiting thereby, as the French did on the 25th September. It is notable that the second day's attack on the 31st October was altogether fruitless. The German infantry had reached the limit of its endurance.

The Central News correspondent, in Northern France quotes a French General as stating that the Germans are now floundering in a sea of mistakes. "Their operations on all the fronts have lost their early cohesion. They evidently have no definite purpose on the Western front. The repeated attacks in Champagne and in Artois delivered in dense masses accelerate the attrition without any chance of any appreciable success. The German Commanders know that the Allied line from Belgium to the Vosges is invulnerable. I shall not be surprised at an early termination of the war if the Germans fail in the Balkans. The correspondent adds that the French and the British Officers in northern France evince the firmest optimism and declare that signs are not wanting that the German resistance is fast crumbling. German prisoners in the various French camps have received letters sounding a note of despair and hinting at an early peace for economic reasons.

According to the "Echo de Belgie," Zeebrugge harbour is choked up with sand, the available labour being insufficient to keep it clear.

New German Rifles. Important Russian Captures.

LONDON, November 13. PETROGRAD.—The Russian have captured west of Riga a number of new German automatic rifles firing twenty five shots a minute.

BELGIUM.

Death Sentences on Belgians Commuted.

LAHORE, November 13. LONDON, November 12th.—The "Cologne Gazette" says that the Kaiser will commute to lifelong imprisonment the sentences on the Comtesse de Belleville, Mademoiselle Thulier, and Monsieur Severin, who were sentenced simultaneously with Miss Caveil.

Enemy Positions in Belgium Attacked.

LONDON, November 13. PARIS.—A communique says:—Our artillery in the Boesinghe sector of Belgium concentrated fire on the enemy positions, destroying a steam mill and silencing the batteries. Artillery actions occurred at several other points on the front.

FRANCE.

The New Five Per Cent Loan.

LONDON, November 13. PARIS.—The Chamber has adopted unanimously the Bill authorising the new five percent loan of indeterminate amount exempt from taxation redeemable only after 1931 and carrying the privilege to convert old three percent rentes to the amount of one third of each subscription rate of conversion and the price of issue will be fixed later.

A Paris Communique.

LONDON, November 14. PARIS.—This afternoon's communique records only minor operations.

Violent Artillery Actions.

Allies Capture Some Villages.

LONDON, November 13. PARIS.—A communique says on the western front there were violent artillery actions in several sectors. The infantry was not engaged. The eastern army made numerous reconnaissances between 6th and 10th November, without any important engagement. Bulgarians on the 10th violently bombarded Krivolak station. We captured the villages of Krusevica and Serkovo on the left bank of the Cerna. Nothing important occurred on the 11th in the direction of Valandovo and Rabrovo.

Minor Operations in France.

LONDON, November 13. PARIS.—A communique says that only a few artillery and grenade actions in Artois and Champagne are reported.

Bulgarian Attack Repulsed. Allies' Successful Counter-Attack.

LONDON, November 14. PARIS.—A communique says:—The Bulgarians on Thursday attacked the villages of Krusevica and Sirkovo which we had captured on Wednesday. We repulsed the attack and then counter-attacked, capturing the village of Cicevo. We captured a ridge with a Bulgarian fort north of Valando.

German Surprise Attack on Labyrinth.

LONDON, November 15. PARIS.—A communique issued yesterday evening says that the Germans in Artois launched a surprise attack against the labyrinth on Sunday morning and succeeded in penetrating one of the our first line trenches from which they were immediately ejected. The enemy left all their wounded on the ground. The French artillery successfully pounded the German organisation of the Plateau Nourron. The artillery duel continues in Champagne and on the heights of the M. use.

TELEGRAMS.

TURKEY.

Gulf of Saros Coast.
Bombarded by British Monitors.

LONDON, November 13.

Turkish communiques of the past two days describe constant bombardment of the coast of the Gulf of Saros by British monitors.

EGYPT.

News from Cairo.

ALLAHABAD, November 14.

The "Pioneer" correspondent writes from Cairo on the 19th October:—Sir Henry McMahon, High Commissioner came up with his staff last week and from now onward the seat of the Government will be in Cairo whither, however, the Sultan and the Ministers will not move until the end of the month after the conclusion of the Barmat case. Lady McMahon and Miss McMahon have proceeded to England, where they will make a short stay and whence they expect to return at the end of November.

Austrian Submarines in Mediterranean.

Giving Anxiety to Marine Circles.

ALLAHABAD, November 14.

It is an open secret that German and Austrian submarines have for some time now been operating in the Eastern Mediterranean and have been giving our Navy and mercantile marine a certain amount of anxiety. Fortunately they have not succeeded in doing much damage and it is believed that their radius of activity has or late become somewhat restricted owing to the discovery and destruction of several of their victualing bases. Little information is vouchsafed to us in regard to the exploits of these undersea menaces but now and again the veil is drawn aside and we get glimpses of what is happening. One such glimpse is now afforded by one of the passengers in the S. S. Eorollos of the Khedival mail line which left Thepiralus with a full cargo and 250 passengers including the brother of the Sultan Hussein. About a day out two boats were sighted on the horizon. At first they were thought to be two submarines, but as the "Eorollos" approached it was seen that they were ordinary ships' boats containing a number of men. They were in due course taken on board and found to be the crew (32 in number) of the steamer "Sailor Prince" which had been sunk a few hours previously by a submarine which had given them ten minutes to get away from their ship.

AUSTRALIA.

Wheat Yield of Australia.

LONDON, November 13.

MELBOURNE.—The wheat yield of New South Wales, Victoria, South Australia and Queensland is estimated at 150 million bushels.

AFRICA.

The War in East Africa.

South African Troops to be Sent.

LONDON, November 13.

CAPE TOWN.—At the Government Recruiting Conference, General Smuts announced that ten thousand South African troops would be sent to East Africa. He said that the Allies had their hands full, and Great Britain could not be expected to provide men for campaigns throughout the world.

JAPAN.

Highest Decorations for Quadruple Ambassadors

LONDON, November 14.

TOKIO.—The Emperor had conferred on the ambassadors of the Quadruple Entente, the Grand Cordon of the Order of the Rising Sun, the highest decoration which can be worn by foreigners.

UNITED STATES.

Successful Attacks on Allied Vessels.

LONDON, November 13.

LIVERPOOL.—The Steamer "Rhineland" has been sunk. One man was saved. She carried a crew of 24.

An explosion believed to be due to a bomb has destroyed the Italian Oilship "Livietta" bound from Port Arthur in Texas for Buenos Aires.

NEW YORK.—A Halifax telegram alleges that a piece of time fuse was found during the discharging of cargo of the "Rielagen" which arrived there on the 5th November with the cargo of sugar on fire.

INDIAN TELEGRAMS.

(FROM OUR OWN CORRESPONDENTS.)

(By Wire.)

DELHI.

Indian Officers Great Bravery.

Takes Men and Horses into Safety.

LAHORE, November 13.

News has been received of a plucky action performed at the front in France by the Hon'ble Captain Malik Umar Hyat Khan, who is serving on the Staff. On the 9th September the Brigade Headquarters to which Captain Malik is attached were heavily shelled and the first shell fell among the horses, wounding three of them. Captain Malik jumping out of the trenches

TELEGRAMS.

rushed to the spot and collected the men in charge of the horses, who were too excited by the bombardment to do anything. Captain Malik Umar Hyat Khan directed the men to a place of greater safety, and while deciding whether it was necessary to shoot one of the horses that had been wounded he had a narrow escape from another shell which burst on the other side of a big wagon by which he was standing. But for the wagon he would certainly have been killed. On returning to the headquarters trenches Captain Malik found a party of about 20 men of the 34th Sikh Pioneers who had come from a distance to visit some of their friends and did not realise that they were standing in a spot exposed to shell fire. Having led them to a place of safety in the trenches Captain Malik returned to the wounded horses and attended to them at considerable risk from shell fire. Subsequently Captain Malik Umar Hyat received a letter from the Colonel of the 34th Sikh Pioneers thanking him for the risk he had taken in going out of the trenches to get the men of that regiment into a place of safety. Lieutenant-General Sir Charles Anderson, Commanding the Indian Army Corps, also wrote him a letter of appreciation.

Death Sentences on Bhai Parmanand and Others
Commutated to Transportation.

DELHI, November 14.

A Press Communique states that the Governor-General in Council has been pleased to commute to transportation for life the sentences of death passed upon the under-mentioned persons in the Lahore conspiracy case, Bhai Parmanand, Balwant Singh, Harnam Singh H. Tunde, Hirde Ram, Jagat Ram, Kesar Singh, Khushai Singh, Nand Singh, Nidhan Singh, Pirthi Singh, Ram Saran Das, Rulia Singh, Sawan Singh and Wasawa Singh.

He declined to interfere in the death sentences passed in respect of the following:—Bakhshish Singh, Jagat Singh, Pingley, Surain Singh, son of Bur Singh, Surain Singh, son of Ishar Singh, Harman Singh and Kartar Singh.

Viceroy Goes for Duck Shooting.

DELHI, November 13.

His Excellency the Viceroy reached Bharatpur to-day where he will have a duck shooting party. His Excellency returns to Delhi to-morrow.

A Further Municipal Loan.

SIMLA, November 13.

The Simla Municipal Board are approaching the Government for another loan to enlarge the Hydro Electric Scheme owing to the large increase of applications for current and to extend the area of the supply mains. The work is well in hand and bigger transformers are being installed in all their sub-relations in Simla, while at Cnabba arrangements are being got ready for the erection of a new 500 K. V. A. Alternator, which is expected to arrive shortly. The whole of the work is to be completed before the beginning of the next Simla season and the Municipality hope shortly to be in a position to meet all applications for current.

CALCUTTA.

A Petition For Mercy.

CALCUTTA, November 13.

Mr. Girish Chunder Sanyal, a Pleader, of Kushtea has submitted a memorial praying for mercy on behalf of his son Khitish Chunder Sanyal, one of the convicted accused in the Prapmore political dacoity case. This dacoity was committed on the 30th April last by a band of young Bengalees. While the retreating dacoits were opposed by the police and shots were exchanged one of the dacoits was killed, but no one was arrested. Subsequently the accused were arrested, tried by a Special Tribunal at Nadia and four of them including Khitish were convicted and sentenced to ten years transportation each. One of the three commissioners constituting the Tribunal however found Khitish not guilty. The memorial is under the consideration of the Government.

Professor Geddes.

A Lecture.

CALCUTTA, November 13.

At a crowded meeting at the Ram Mohan Library this evening Professor Geddes delivered his first lecture on "Town planning." He said that the idea of town planning developed from city survey undertaken several years ago at Edinburgh. In connection with this several exhibitions had been held in various parts of the United Kingdom and Ireland. As far as India was concerned, he was invited by the Government of Madras associated with those of Bombay and Bengal to hold an Exhibition in their 3 capitals, but the exhibits were sunk with the "Cian Grant" by the "Emden" last October. The town-planners of London, Edinburgh, etc., headed by Mr. H. V. Lanchester now in Madras generously came to the rescue and helped towards the renewal of the Exhibition, so that it was possible to hold the exhibitions early in 1915 in Madras and Bombay and now to open it in Calcutta upon a scale of considerable magnitude overflowing the large galleries of the Town Hall and embodying most of the essential features of the last exhibition though of course, in some respects as yet less complete. It now opened with illustrations, of the work of Calcutta and Bombay Improvement Trusts with the suggestion towards the survey of these cities viewed as Greater Calcutta and Greater Bombay. The lecturer gave illustrations of his subject from lantern slides.

PUNJAB.

Looting by Dacoits.

LAHORE, November 14.

A correspondent writes to the Punjabee "from Dehra Ismail Khan:—There have been three raids in the district within the last fortnight. Raiders are believed to be Mahsuds. At Bilot they looted the house of Mahdum

TELEGRAMS.

Sahib and carried away much valuable property. The next raid was on Kulachi where they looted several shops and kidnapped, a Hindu. Kulachi is well armed and it is strange that Mahsuds dared attack on it. The latest news is from Tonk side where furtum has been looted near Murtza and its occupants three Hindus carried away.

Tea Garden Labour and Criminal Tribes.

LAHORE, November 14.

By an arrangement come to with the Assam Administration and Managers of tea estates, Commissioner Boota Lucker of the Punjab Salvation Army is about to embark on a new and novel enterprise, namely, that of supplying labour to the tea gardens from among the criminal tribes in the various settlements under the control of the Salvation Army, thereby affording a new field of employment for these unfortunate classes. The cost of transportation will be met by Managers of the gardens, to whom labour will be supplied, but their general supervision, while in Assam will be undertaken by the Salvation Army. The first batch of some 300 men will be leaving for Assam as soon as arrangements which are in progress, are complete.

UNITED PROVINCES.

A Prayer to Worship Cows on Gopostami Day.

Hindus Bound Down and Made Special Constables.

ALLAHABAD, November 14.

A correspondent wires to the "Leader" from Muttra:—The Hindus of Muttra and the adjacent 220 villages applied to the District Magistrate on or about October 22 to be allowed to take their cows out in a procession on the "Gopostami" day which falls on November 14 and to publicly worship them as they have been doing all along. This procession takes a route in south which keeps clear of the Mahomedan population. This is an ancient religious institution sacred to the memory of Lord Sri Krishna observed in almost all parts of India and held specially sacred in Brajmandal. The District Magistrate passed orders on November 12 prohibiting the procession. In the meantime Mr. Moore, Joint Magistrate, Muttra, served a notice upon 36 Hindus on November 10 to show cause why they should not be bound down under 107 Criminal Procedure Code for one year. They were bound down along with some Mahomedans on November 11, heavy securities being taken. The very people who were bound down on November 11 were sworn as special constables on November 12. The Hindu public are panic stricken and are in mourning. They are law abiding and loyal subjects and respectfully pray His Honour the Lieutenant Governor and His Excellency the Viceroy to come to their rescue and permit the immemorial religious observances.

The 'Sons of Victory' Pamphlet Prohibited

ALLAHABAD, November 14.

The Lieutenant Governor having received trustworthy information that a pamphlet in Urdu entitled "Farana-i-Zafar (The song of Victory) contains words which have a tendency to bring in contempt the Government established by law in British India had declared all copies of the said pamphlet wherever found to be forfeited to His Majesty in accordance with the powers vested in him by S. 12 of the Indian Press Act.

Protection of Religious Buildings.

The Raja of Mahamudabad's Bill.

ALLAHABAD, November 14.

The Hon'ble Raja of Mahamudabad writes to the local Press, replying to enquiries regarding the Bill for the Protection of Religious Buildings which he had intended to introduce in the Imperial Legislative Council:—"I am authorised to make the announcement that I gave notice of my intention to introduce a bill dealing with that subject which, however, required the sanction of the Governor-General under Section 14 of the Indian Councils Act of 1861. In pursuance of the settled policy of the Government of India that controversial legislation should be avoided during the continuance of the present war His Excellency felt himself unable to accord the necessary sanction at this juncture, and I was therefore unable to proceed with the matter.

The Late Mr. L. N. Palit.

BENARES, November 13.

In the course of the proceedings in the conspiracy case to-day Mr. Satya Chandra Mukherji, Vakil, brought to the notice of the Honourable Commissioners the sad news of the death of Mr. Lokendra Nath Palit, retired Member of the Indian Civil Service and the son of the late Sir Taraka Nath Palit of Calcutta. Mr. Palit died suddenly of heart failure after a short illness this morning at the Hotel De Paris in Benares, where he was staying with his mother Lady Palit for some time past. The Commissioners expressed their great regret and sent a letter of condolence to the mother who is staying in the hotel.

BOMBAY.

Raising of a Memorial.

BOMBAY, November 13.

A preliminary meeting will be called on the 15th for the purpose of taking the necessary steps for holding a public meeting of the citizens of Bombay to perpetuate the memory of Sir P. M. Mehta. Most of the prominent baronets and knights have joined the movement.

Mr. Chamberlain's Message.

The Governor of Bombay has received a telegram from the Secretary of State requesting His Excellency to convey to the proper quarter Mr. Chamberlain's regret at the death of Sir Pherozeshah Mehta and his sympathy with the family. His Excellency has forwarded the message to Lady Mehta.

TELEGRAMS.

Sir Pherozeshah Mehta.
A Public Meeting.

LAHORE, November 13.
A public meeting was held this evening at Bradlaugh Hall to express sorrow at the irreparable loss sustained by the country by the sad death of Sir Pherozeshah Mehta. Mr. Harkishan Lal presided. Several speakers paid glowing tributes to the illustrious deceased referring in particular to his sturdy patriotism, rugged independence and the gift of leadership. Satisfaction was expressed at Mr. Wacha's election as Chairman of the Reception Committee of the next Congress.

Mr. Wacha to Represent.

Bombay Corporation in Legislative Council.

BOMBAY, November 13.
It has been agreed with practical unanimity to return Mr. D. E. Wacha as the Bombay Municipal Corporation's representative in the Provincial Legislative Council in the place of Sir Pherozeshah Mehta. The election will be held on the 22nd instant.

Factories in Bombay.

BOMBAY, November 13.
The Government resolution on the administration of the working of factories in Bombay in 1904 says that there were 777 factories regulated by the Factories Act, being 34 in excess of the preceding year's number. There was no increase in the factory population owing to the fact that 71 factories remained closed. The number of accidents, both fatal or otherwise, was smaller than at any time in the last ten years.

To be Installed on the Gadi.

BOMBAY, November 14.
The heir-apparent of the Maharaja of Rajpipla State, (The Maharajah died at Poona some weeks back) will be installed on the Gadi of Rajpipla on the tenth December.

Important Personages Arrive.

BOMBAY, November 13.
Among the passengers who arrived in Bombay by the morning mail steamer this week are Mr. Justice Beechcroft, Lady Brassey, Sir Valentine Chirrol, Mr. Justice Chitty, Mr. Justice Hasan Imam, Mr. Justice Mullick, the Lord Bishop of Nagpur, Mr. Justice Richardson, Major Robertson, Mr. Justice Woodroffe, the Prince of Kapurthala, Sir Lancelot Sanderson, Mr. Justice Teuman, and Lady Tottenham.

Large Rupee Loans.

BOMBAY, November 13.
The commercial correspondent of the "Times of India" in the course of his weekly review on Money Market writes:—
General Market opinion indicates that large rupee loans can be eventually raised in India, if the reserved treasury system is abolished and vested monetary and stock exchange interests are respected and that the railway policy is carried out in a way that meets with the wishes of the people.

Recruiting for Indian Army.

BOMBAY, November 13.
The war has given quite an impetus to the recruitment for the Indian Army. Major Hunter, local recruiting Officer, is having a busy time. Already over 5,000 Mahatmas and Deccan Mahomedans have recently joined the colours.

Lord Willingdon's Tour.

BOMBAY, November 14.
Lord Willingdon on tour, after visiting Hospet and Gadag and Ranibennur, has left for Shimoga. Two days are to be spent near Geropna Falls. A feature of the tour so far has been the splendid condition of crops. In all the districts visited there should be a bumper harvest.

An M. D. of London University.

BOMBAY, November 15.
Dr. P. T. Patel who returned to India by the Saturday mail steamer is the first man among Pattidars to obtain a high medical degree of the London University. He was sent by the Gaekwar.

No Session of Moslem League Wanted.

Mr. Mitha's Letter.

BOMBAY, November 15.
Apposito Mr. Jinnah's letter to the press appealing for unity among Moslems in connection with the holding of the All-India Moslem League Mr. Suleman Cassim Mitha, C. I. E., has written another letter in the course of which he says:—"Mr. Jinnah having forced his League upon us concludes by asking the Bombay Mahomedans to really round his League's flag. While this world struggle lasts there are only two flags which can be of importance in Mahomedan eyes viz., the flag of the King-Emperor for the ultimate success of which we pray and the banner of the Khilafate, for the ultimate salvation of which and renewal of its ancient alliance with the British flag we shall ever hope. We cannot while the whole political future of Europe and Asia is in the melting pot rally round some new flag prepared for the special benefit of the Moslem League by loving hands in Lucknow or Adyar."

Pilgrims Prohibited.

From Visiting Pandharapur.

BOMBAY, November 14.
As an outbreak of epidemic disease at Pandharapur in the Kolapur district is feared and as in consequence pilgrims will be exposed to serious risks if they visit it during the ensuing Kartikai Fair the Governor in Council prohibits pilgrimage from 13th to the 18th instant. The

TELEGRAMS.

Chief Commissioner of Central Provinces and the residents at Hyderabad and Mysore have been asked to take similar measures.

BEHAR.

The Bakrid Case.

MORADPUR, November 13.
In the Bakrid Case in which fortyone Hindus are being prosecuted eleven more accused surrendered on Thursday, five persons were ill or absent and four accused had died. All accused have been ordered to appear before the District Magistrate on the 23rd. Those accused are to be bound down to keep the peace during the Mohurram but as the next day of the hearing is after Mohurram and as they have all been released on bail of Rs. 200 each they are praying through their pleaders Babu Madura Nath Singh that two European Police Officers not below the rank of Assistant Superintendent of Police or two Non-Behari Deputy Magistrate or Sub-Deputy Magistrates be deputed and stationed one at Kanchanpur village where the Hindus and Moslems settled their quarrel and the other at Bairwan where the Hindus snatched away a cow intended for slaughter by force as otherwise the accused apprehend that they may again be falsely implicated by the Moslems.

The L. G.'s of Behar.

BAKIPORE, November 14.
The retiring Lieutenant-Governor Sir Charles Bayley and the new Lieutenant-Governor Sir Edward Gait arrived on Saturday at Bankipore Station by a special train. Sir Charles Bayley halted for two hours at Barah and attended a party given in his honour. Sir Charles Bayley first alighted and inspected the Guard of Honour and shook hands with the very large number of officials and non-officials and title-holders present. Sir Edward Gait followed. They then drove to Government House.

SOUTH INDIA.

A New Railway Line.

DELHI, November 13.
The South Indian Railway will undertake the survey of the Mangalore-Panemangalore Railway on 2 feet 6 inches gauge.

Coimbatore Municipal Chairmanship
Election a Fiasco.

COIMBATORE, November 13.
The election for the Coimbatore Municipal Chairmanship took place last evening. The contesting candidates were Rao Bahadur Arkiaswami Pillai, Messrs. Narayana Sastriar, P. K. Ramakrishnan, and T. Venkatesami Naidu. The quadrangular fight resulted in the elimination of Mr. Ramakrishnan and then the triangular fight resulted in the elimination of Rao Bahadur Arkiaswami Pillai, leaving Messrs. Narayana Sastriar and Venkatesami Naidu in the field. Neither of the last two gentlemen got 11 votes. So the duel, that was fought twice, ended in a fiasco.

The Tannery Prospectus.

ERNAKULAM, November 13.
On the report of Mr. Raghava Kurup on the prospectus of a tannery in Cochin the Dewan has issued a communique indicating the character of the assistance they are prepared to give to local enterprise and the capital in starting a tannery. The Durbar is prepared to take up to 30 percent of the shares, provided that the whole of the rest of the required capital is forthcoming and provided the business is started on the lines which meet with their approval. The Durbar is also prepared to give an undertaking to advance at a reasonable rate of interest such further capital as may in their opinion be absolutely necessary and advisable for the further development of the business. The Durbar will reserve to itself certain rights in regard to the management and conduct of the business and the audit of its accounts. These rights will be formulated in detail when the Durbar sees that an attempt is made by private enterprise to initiate the industry.

To perpetuate Sir P. M. Mehta's Memory
A public meeting to be held.

BOMBAY, November 13.
A preliminary meeting will be called on the 15th for the purposes of taking the necessary steps for holding a public meeting of the citizens of Bombay to perpetuate the memory of Sir P. M. Mehta. Most of the prominent baronets and knights have joined the movement.

LATEST TELEGRAMS.

Slav Regiment Refuses to Surrender.

LAHORE, November 15.
The following are the "Civil and Military Gazette" cables:—
LONDON.—November 13th. The "Morning Post's" Berne correspondent quotes an Austrian Army order showing that a Slav regiment refused to fight and surrendered. All remaining officers and every tenth man were shot.

It is reported that the Italian steamer 'Bosnia' has been sunk by a submarine flying the Austrian flag. The passengers embarked in four boats three of which reached the land, the fourth containing seven passengers and twelve crew, is missing.

The German Governor-General has ordered nine Provinces in Belgium to pay £ 16,00,000 monthly towards the cost of the war and administration of the occupied territory.

The Serbian Legation at Athens states that the Serbian Government is being installed at Mitrovitz which the Serbian troops are retiring in perfect order and in no way depressed.

వృత్తాంతములు

కోయంబూర్లో మ్యూనిసిపల్ ఛేర్మన్ నియోజనము:—
ఈనెల 12వ తేదీన మ్యూనిసిపల్ ఛేర్మన్ గా నెన్నుకొనుటకుకు నలుగురు సిద్ధుడైరి. గాని ఎన్నుకొని నోట్లు రాలేదు. ఆ కారణము ఈనెల 22వ తేదీకి ఎన్నుకొనవలెను.

డి. సి. వాచాగారు:— బొంబాయి పుర పాలక సంఘము వారి పక్షమున డి. సి. వాచాగారిని రాష్ట్రీయ కానెస్లేట్ లో నభ్యర్థిని గానియోగించుట కందరుసంగీతికిరించిరి. ఈనెల 22-వ తేదీన నియోజనము జరుగును.

ఇండియానుండిగారి సానుభూతి:— మెహతాగారి బంధుగులకు తమ సానుభూతిని నివేదించుటకై ఇండియానుండిగారు బొంబాయిగల్గుతున్నారు కిటుకలపై వార్తనందిరి. గత ఫిరోజుషా మెహతాగారిమరణమునుచూచిందించుచున్నాను.

డాక్టరు పి. టి. పటేలుగారు:— పటేలుగారిని గత క్యాబినెట్ లో ఉద్యమనగరమునకు పంపి వ్యవస్థలను భరించిరి. పటేలుగారు ఉద్యమనగరమునకు వచ్చి ఏం డి పట్టును బడసి శ్రీవారము వారు మొయిజీ మురళీ హిందూదేశమునకు వచ్చిరి.

కోచ్చిను రాజాగారు:— ఆరువందల కుటుంబములకు రాజకటుంబమునారి దేవాలయములలో పూజలొనర్చుటకు శ్రీరాజాగారు ఈరోజుమధ్యాహ్నమున మోటారు పడవలో బయలుదేరిరి. తమ ఏలీసను చూచుటకు వెళ్ళుచున్నారని అలంకరింపబడిన పడవలో వచ్చియుండిరి.

హిందూ విశ్వవిద్యాలయమునకు శంఖుస్థాపనము:— ఈ శంఖుస్థాపన ముగియె భవనములో జరిగిన సందర్భమునారి యాహ్వానమునకు కార్మికులు ప్రభుత్వమునకు సంగీతికిరిచి చాలకుండి సమావేశమయ్యెదరు శ్రీ హర్షింజలిభువుగారు శంఖుస్థాపనము చేసెదరు.

ధిల్లీపండితులు (శ్రీరాజగోపాలాచారి) సందర్శించుట:— ఈనెల 12వ తేదీన ధిల్లీపండితులు శ్రీవారిని సందర్శించుచున్నారు. మహామహోపాధ్యాయపండిత వాకరామున కుటుంబ సభ్యులు చరవారాయణశాస్త్రిగారిని పండితులకు కాశీవాధ శాస్త్రిగారిని విశ్వంధరవాధశాస్త్రిగారిని యనీలూ శాస్త్రిగారిని దామోదరదాశ శాస్త్రిగారిని రామకృష్ణ శాస్త్రిగారిని శివవాధశాస్త్రిగారిని మా॥ హేయశేఖరు శ్రీ వారిసన్నిధికి తీసికొని వెళ్లి కరిచయమును కలిగించిరి.

చర్యచక్రము గారము:— కోచ్చినులో చర్యచక్రము గారముగూర్చి రాఘవకుమార్ గారి రిపోర్టుపై దొరతనము వారివర్చు సమావేశమును ఏరించుచు దివాన్ గారిక (కటన్ మొనర్చిరి. చర్యచక్రము గార విధానమును తమకునచ్చిరి తమరొనగు వైకమునాగా తేషించినవైకము సమకూర్చుకొనిన యెడల వాటాలో నూటికి 30 టిని దొరతనమువారు పుచ్చుకొందరు. వ్యవహారము నభివృద్ధి పరచుటకు తమకు అగత్యుచని రోజున యెడల తమకు తగిన పక్షపక్షమును మాలధనమును దొరతనమునా రొనగుదురు. పరిశ్రమగారముయొక్క లెక్కలు, పరిపాలన వ్యాపారము నకుపుటు మున్నగు విషయముల దొరతనమువారు కొన్ని చాక్కులను తమకుండంచుకొందరు. ఈ ఉద్యమమునకు ప్రజలు నడుముకట్టిన తెలివితే వైచాక్కులు సృష్టికరింపబడును.

క్షమాపణ విన్నపము:— గిరికచందర్ సన్యాస్ గారు కచ్చియలోనున్న ఒక వ్యాధివాది. ఈ వ్యాధివాదుడు కిటివ చందర్ సన్యాస్ ప్రాగ్ పూరు రాజకీయ బందిపోటుకేసులలో నొకవాడై ఏప్రిల్ 30 తేదీన కొందరు దొంగలతో యువకులు ఈ బందిపోటునొనర్చిరి. ఈ బందిపోటుగారు పారిపోవుచుండిన పీరికిని బోలీసు వారికిని తుపాకులతో యుద్ధము జరిగెను. ఆ మూలమున దొంగలలో నొకడు మృతినొందిన గాని వారెవరు పట్టుబడలేదు అటుపిమ్మట నీరు ఆరెనుచేయబడి, నదియప్రత్యేక వ్యాధివాదము వారియెడల విచారింపబడిరి. కిటివ మున్నగు ర ముద్దయమున నేరస్థులని తీర్మానింపబడి ఒక్కొక్కరుని సంవత్సరముల ద్వీహంతర వాసుకీకు బడసిరి. కిటివ నీరస్తునుగాడని ఒక కమిషనరుగారు తమ యభిప్రాయము పుచ్చిరి. ప్రస్తుత మురతకుమారుని క్షమించువని, కిటివ కండ్ల దొరతనమువారి క రింపంపు గాని. ఈ అర్థి దొరతనము వారి ఆలోచనముననున్నది.

ఆంధ్ర విద్యార్థి మహాసభ.

శ్రీనివాసరావుగారికి జవాబు.

[వారి బాధకుడుకు]

ఈనెల 12-వ తేదీ యాంధ్ర ప్రదేశ్ ప్రతికలో నా మిత్రులు కమారి శ్రీనివాసరావు పంతులుగారు ఈ సభను గూర్చి కొంత వ్రాయుచు కొన్ని ప్రశ్నలను గూడ వేసిరి. వారు మొదటినుండి యీ విషయమున గూర్చి తమ పరిశ్రమ చేసినట్లు కావరాదు. ఇట్టి ప్రశ్నలకే యిదివరక నేను తమ సహధానము నిచ్చిరి. వారిసంతకములకు దీర్ఘకాలము ననియును వాయుభిప్రాయములకు పూర్తిగా కనుగొనవలయుననియును ప్రత్యుత్తరములిచ్చు నిర్ణయమిది. శ్రీనివాసరావుగారు ఉత్తరస్కారుల సభకు ఈ సభకు భేద మెదియో వెలపవలెనని కోరిరి. ఉత్తరస్కారుల సభ యొక్క యుత్తరస్కారులకే చెందు ఈ సభ ప్రతి యాంధ్ర విద్యార్థిగూడ చెందు ఆంధ్ర ప్రదేశ్ అని చెప్పుకొనుచు, ఆంధ్ర విద్యార్థిసభ యు చెప్పుకొనక యుత్తరస్కారులసభ యు చెప్పుకొనుటే ధర్మము? ఉత్తరస్కారులసభ జరించిన కాలముగో ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ఆంధ్ర ప్రదేశ్ ములకు గోచరము కాలేదు అప్పటికిని ఇప్పటికిని చాల వ్యత్యాసము గలదు. దత్తవంశములు ఉత్తరస్కారుల అనుభవము ఈ చాతన్ద్ర్యములతో లేకుండవలెనని కోరుచున్నప్పుడు మన విద్యార్థిసభ యుత్తర స్కారులకే యని చెప్పిన లోపం తెలిపి పరిహరింతురు. అది యేటివ్యాధి? ఆ భేదమునకుండు మన మందరము ఏకమై మన యుద్యమము నెరవేర్చుకొనవలెను. అందుచే ఆంధ్ర విద్యార్థిసభ యను నామము దీనికి చెట్టబడెను.

ఈ సభకు తమ సమృద్ధి ననేకులు దెలిపిరి. కానన నిర్మాణసభలు, వ్యాపకములు, మహానాయకులు, ప్రతి కాధిపతులు, విద్యార్థులు, అనేకులు పూర్ణామోదమును దెలిపిరి. ముత్రాజు ముప్పావై గారు కాజు-పురుషోత్తమ సోమయాజులుగారు, బుర్రా శేషగిరిరావుగారు శిష్టాచార్య తీర్థరత్నాశ్రమిగారు, కట్టా వెంకట్రావుగారు, శ్రీనివాస కామేశ్వరరావుగారు, మొదలగు 80 మంది యుపాధ్యాయులు తమ సమృద్ధిని దెలిపిరి. దీని ముద్రాక్షులు ఉత్తరస్కారుల సభ యుద్దేశములే గాక కొంచెము ఎక్కువ చేర్చబడెను. కాన పూర్వపు ఉత్తరస్కారుల సభనుండికే. కాని నాయకులు లేరు. మనసభ సమగ్రవారు నాయకులుగా ఉండవలెను. ఈ సంఘాద్దేశములను మీరు పొగుక పరిశీలించియెడల ఆ సభకు ఈ సభ భిన్నమై దూరమైనదని ఉండవలెదదను. మీ కా సంకేతము పూర్తిగా కదలుచు ఆంధ్రమహాసభను వచ్చిన నాయకులకు కొన్ని కేటగరీ విద్యార్థుల ఏకగ్రీవముగ (మీరు సంఘాధిపతినిగూర్చి యున్న కార్యకర్తలనుగా జేయవలయునని మొట్టమొదటగా, ఏమహానాయకుడు జేకోదారమును రైలుకు పరుగెత్తుచు? విద్యార్థుల జేయు గోడనాయకుల లట్లు చేయనేరదు. మీ కాభయములను ఇతరసమయములలో తీరిక యుండదని యనేక విద్యార్థి సోదరులు వ్రాసిరి.

మన సభ కేసరిగి నెలవులలో బెట్టవలయును. ఇంకొక సమయమున విద్యార్థికి అనుకూలముగ ఉండదు. ఈ రెండు సభలను జేవవలసి, కొంతకాలమునకు భవ్యము ప్రయత్నము విద్యార్థులకు నాయకులకు గూడ ఎక్కువయగును. దాని బాగుగ నానవించును. దీనిలో విద్యార్థి సభకు ఆనీ విసెంటియుగారు పోలేవా? యి యనుకుటకంటె, ఆంధ్ర విద్యార్థి లింతవరకు చేయుచున్న సభలకు వచ్చెద ము వాగ్దానము చేసిన ప్రధానోపాధ్యాయులు ఎన్నిసార్లు మోసపుచ్చిరి? యని యడిగిన బాగుగా నుండును. ఇది నా స్వాతంత్ర్యములకు వ్రాసియుండును. మనకు కావలసిన యుపాధ్యాయులు నాయకులు గాను ఆక్రమ తటస్థులగుచు గాన వారి ననుసరించియే కొంతకాల ముండును యీ సభ కత్తివనరము నాయభిప్రాయము మన సభకు సమగ్రవారు మన నాయకులు గాని మన సభ కేవిధమున భయమును గలుగజేసిన మనకు కొంచెము వైరము గల్గును. వాల్లభభాగ్యము మొదలు వైర గుతులనా రెండునుండి వచ్చినను ఈ సభకు ప్రతిబింబమిది నాయభిప్రాయము. వారలనువరకు కార్యకర్తలనులగా జేయవలెనని నాయభిప్రాయము. ఈ సభ నుండు ఆనంద్రిగవారు తమ సిద్ధిగతులను బట్టి వత్తురు. అట్లు రానియ్యట కుపాధ్యాయులు సమృద్ధియుంట్లు చేయవచ్చును. విద్యార్థి సభకు ప్రతినిధులు గవచ్చిన వారే నా యాంధ్ర ప్రదేశ్ సభా లాభములను బొందదగిన వారు. బొందవలసిన వారు.

మిగిలిన ఇంకొకటి కవరకములేనా? విద్యార్థి సభకు ప్రతి నిమిషము గాక యితర విద్యార్థు లెందరు వచ్చెనునా? వారిని బాధించుటకే దెలియును. మహాపూర్తిగ ఆంధ్రమహాసభకు గావలయునా? తెలులైనను వచ్చెదమని వ్రాసిరి. ఈమాటలు మీరు తెలులైనను వ్రాసిరా? లేక యే ప్రతికలో నేను బాధించి? మీరు ఇట్లు ప్రశ్నించుటకు కారణంబులులేవంటిని. నేను మొదటినుండి యీ సభవిషయమెజాగరూకతతో అన్ని ప్రతికలకు మామమందిరిని ఇట్టి సంకేతములు కలుగుటకు తెలులైన వ్రాయలేదు. విద్యార్థి సభకు రాని విద్యార్థు లెందరును మహాసభ ప్రోత్సహించు యెవరని? మొదట ప్రశ్నించుటకుండును అర్థము గానరావచ్చును. ఎక్కడను వినని యంతకులను కొన్నిటిని మనస్సున నిలుకొని యట్లు ఏలవచ్చును చిలో యాశ్చర్యము గలుగుచున్నది. నాయాశ్చర్యమును దీర్చుచు గాక! సభ జరిపింతుమ్రాయును మన తాత్కాలికాసభ, ఆశ్రియము, ధర్మములు వేలకునుట కేలక పారబాటు, ఆవై మూడు మహములను గూర్చి యుపాధ్యాయులు నాయకులు చేయుబోధాభ్యాసకాలయే మన విద్యార్థి సభ విద్యార్థులు యువజనులు గారా?

వెదలము గాకపోవుట, యుండు మీరు మావలెన న ప్రభువు విద్యార్థి సభకు దర్శించి తెలుపరి ప్రశ్నించిన వాగుండెడిది పోతులకు ముందు సభజరువును విన్నవించును. విద్యార్థులకు తీరికగనుండుటకుంటి సమయము వేసవికాలము ఆ నెలవులలోనే యాంధ్రవిద్యార్థి సభజరువలెను. ఎన్నివిధములలోనించినను ఈ యాంధ్ర విద్యార్థి సభ వెదనసభకు విడ నాడరాదనియు, అట్లు విడనాడిన వెదనకటి యుత్తరస్కారుల సభ గతియే పట్టుననియు గట్టిగ చెప్పవలసి యున్నది. శ్రీనివాసరావుగారు! దీనిలోచనాపరులై, యీ సభవిషయమై మొదటినుండి జరిగిన చర్చను పరిశీలించి తమపది విమర్శింప పూర్తియు. పాపిశవ సంఘాద్దేశములు గనుగొనన తక్షణమే బల్లం బరంపురము పొమ్మని కొట్టక, మీరే మీ స్వస్థల మగు కాకినాడ పురములో జరుగవలెయున్న ఆంధ్ర మహాసభ సభతో వాటు ఈ యాంధ్ర విద్యార్థి సభ దిగ్విజయముగ జరిగింపక మారని కా యభిప్రాయము. దీనికి నర్వేక్ష్యముతోడ్పడుచు గాక!

ప్రత్యుత్తరము.

అయ్యో, నరంబు 9 తేదీ దిన ప్రతికలో నొక స్తోకమును గురించి యొక ప్రశ్న వచ్చింది. ఆ స్తోకమునకు బుట్టుపూర్వోత్తర రిమిట్టుచెప్పటవారుక. కావదెలిసికొనుటలో "రాజేంద్ర" అను పదమునకు నూలు "ఆచార్య" అనునదియు, "ఆచార్య" అను పదమునకు నూలు "ఆచార్యుని" అనునదియు నుండినవి. మొత్తమునకు నది యిదియే స్తోకము చెప్పవలెను. విశిష్టము:— ఆచార్యుని దొకడు శిష్యునికి ఛందో లక్షణముల నేర్పుచు ఉపాధ్యాయమునకై తా నొకస్తోకమును రచించుచుండు. అందు పూర్వార్థములో నొక్కపదము ఉత్తరార్థములో నుచేయుక పదమునో నవ్వయించుటయు, పాద పూరణార్థ మొకయక్షుర ముండుటయు, పాదాంతమున నచ నంధి విసంధిగనుండుటయు కనుగొని శిష్యు డాచార్యుని నది యెట్లు యసిగెను. అందుకాచార్యుడు సంస్కృతస్తోకము లలో మార్యాదులు కలదని యు, పాద పూరణార్థమై కొన్ని వేళలయుండు చ. కై. తు. హి. అను నవ్యయములపయోగించ బడుననియు పాదాంతమున నచ నంధి వైకల్పికునియు నుత్తర మిచ్చెనట. శిష్యు డీ యంతకుల మనమున నిడి యటునాడు స్తోకాంతి స్తోకమున వ్రాసి తనకొకలకు నాచార్యునకు జాప ప్రయత్నించెనట.

ఉత్తిష్టోత్తిష్ట ఆచార్య
ముఖ ప్రక్షాళన స్వస్తిః
ఏవ ఆచార్యులే కుటుంబ
చక్షుశా చక్షుశా ||

ఆచార్యునకు స్తోకమున కర్తయు తెలియకుండున. శిష్యు డిట్లు వివరింప బూసెనట.

అన్వయ క్రమము.

మొదటి పాదము "పదాంతము" నచ నంధి వైకల్పి కము. రెండవ పాదములో "ట" అనునది "మార్యాదు" న్యాయమున మూడవ పాదములోని "కుటుంబ" అను దానితో నన్వయించిన "కుటుంబ" అని యగును; నాలగపాదము "పాద పూరణ" పదములచే నుండినది!

తాత్పర్యము.

కోడి కూమున్నది. ఆచార్యుడా లేచి ముఖమును కడిగుకొనెను. పి. ఎస్. రామయ్య.

War Cable to the Viceroy.

DELHI, November 13.

The following telegram, dated the 11th instant has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State:—The French have recaptured Veles. The British are in strong occupation of Doiran, in the extreme south-east Serbia. The Austro-Germans advanced slightly but the Serbian army maintains cohesion.

The Russians consolidated themselves near Kemmen west of the Riga and occupied Oding. The fighting near Jacobstadt and Dvinsk is less desperate and to the west of the river Styr, south of the railway Kovel-Sarny, the Russians broke the enemy lines and occupied the forest north and south and captured 50 officers and 2,000 men. On the river Okonka the Russians captured enemy trenches.

Sir John French reports activity by our aircraft. The French report two successive violent assaults on the Tahure Hill. The first the French stopped by a curtain of fire, and the second, after getting into the trenches at one point was ejected by an immediate counter-attack.

The Italians continue their successful offensive in the Upper Cordevola. Artillery action continues on the Isonzo. A submarine flying the Austrian colours but believed to be German sunk the Italian liner "Ancona" south of Sardinia. Over 200 lives were lost. An outward bound British transport "Mercian" was attacked by the gun fire by an enemy submarine in the Mediterranean. 23 were killed, 30 are missing and 50 wounded. The ship reached harbour.

DELHI, November 13.

The following telegram, dated the 12th November, has been received by H. E. the Viceroy from the Secretary of State for India:—

It is officially announced that the British troops reinforced by a new division firmly occupied the region of north Dorain, southeast of Serbia, spreading out fan-like towards Strumnitz. The French now occupy the region of Mizen, Kamendol, Dobrishta, protecting the road to Babuna. Supply trains circulate freely at Chevgeli and Gradosko. It is reported that the French occupation of Veles is not confirmed.

The Austrians reported the repulse of a strong Montenegrin attack. The Austrians reached a point half way between Uzika and Novi Varos, also a ridge, 33 miles north of Novi Bazar.

The Russians captured a farm south-east of Riga and repulsed two counter-attacks with heavy German loss. The German losses in the fighting on the Styr were greater than at first reported.

The French report violent cannonading round Loos and Souchez and considerable mining activity at many points. The Italians began resolute advance in the Plava Sector in Middle Isonzo and progressed slightly north-east of Gorizia, but on the Carso fog and rain are converting the ravines into torrents and paralysing the artillery and infantry actions.

A British transport "Southland" was torpedoed in the Aegean sea, but reached Mudros. The casualties were killed and 22 wounded.

The Indian Registration Act, An Amending Bill.

DELHI, November 13.

Pundit Madan Mohan Malaviya's Bill to amend the Indian Registration Act is published in the Gazette. The following are the more important portions of the statement of objects and reasons. The recent decision of Their Lordships of the Privy Council in Jambu Prasad Vs. Atif Ali Khan threatens to affect the validity of the registration of many documents, which were accepted when presented by the registering officer from the person or persons presenting the same and duly registered in the case of well-to-do land-lords, money lenders, men of business and pardanashin ladies. It has been a common practice to send agents munibs, gumasthas servants or relations to the registration office with the executant to pay the money payable before the registering officer and to see that the document was duly registered. In some cases such agents may possess a Power of Attorney of the kind required by Section 33 of the Indian Registration Act, 1908, but in the large majority of instances where the creditor, trader or lady concerned is not a landed proprietor the most suitable man in the service of the family circle available, who can safely be entrusted with the money, is generally selected, and though the executant usually goes with him to the registration office care is not always taken that the presentation is effected by the executant or by one authorised by a Power of Attorney executed and authenticated in the manner provided by the Indian Registration Act. There may be also cases where the agent possesses a power of Attorney from one of the persons claiming under a document but not from all. The fact that the mere physical act of handing over the document to the Registrar was performed by a relative or agent, not holding a proper Power of Attorney ought not, however, to stand in the way of the validity of registration, if the document be otherwise duly registered. The matter has been the subject of various decisions and in a case in which a document was presented for registration by an agent who held a Power of Attorney after the death of his principal, it was ruled by the Privy Council that Section 87 of the Registration Act did not cure the defect. The recent decision of the Privy Council, however, goes further and renders registration invalid in respect of all documents presented for registration by the agent of a party, claiming under a document if the agent was not authorised in the manner provided by Section 33 of the Indian Registration Act, 1908, though he may have been accompanied at the time of presentation by the executant. The consequences of such a decision, will, it is apprehended, be serious and far-reaching and there is urgent need therefore for meeting or removing the difficulty by registration. The Bill proposes to provide a remedy by adding a sub section to Section 87 of the Act to ensure that the mere fact that the person who presented a document for registration, not duly authorised by a Power of Attorney, executed and authenticated in the manner mentioned in Section 33 of the Act shall not invalidate the registration of the document if it was otherwise duly registered. The Bill proposes to give retrospective effect to the amendment in order to prevent or obviate miscarriages of justice.

వృత్తాంత లేఖలు

చిరుగంటి వార్తలు

(ఒక విశేషమునందండి)

దీపావలి పండుగ

చిరుగంటి పండుగ రోజున రాత్రి నల్లవెనుకేట్టి గారు తాము కొత్తగాకట్టించిన మూడు అంతస్తులమేడమీద తూర్పునండి వచ్చిన వేళ్ళనుబట్టి కేరళాంతస్తుల ఒకటి, కైతంతస్తుల ఒకటి-రెండు గానగర్భలు ఒకటేసారిగావించిరి. స్నేహితులు బాధువులు ఉద్యోగములు వర్తకములవలన అనేకులు సన దేశమును ద్రవ్యము చేళ్ళల వలన వ్యయమునూడదని మొలకనుమడగా ఈవల్లయుగా ఈ సనగాగర్భలయ్యు దగ్గియు వృధాగా చేళ్ళలవలనబడి ఖర్చుకెట్టుల చాలాకోచనీయును, ఇదిగాక వీరి స్నేహితులలో కొందరు పీకచేయించినవలనవిచ్చేసి వీరిని ఆపండింపయెట అంతకిం తెను శోచనీయును.

సాగిగోతములు.

ఈ మధ్య వారమురోజులక్రింద చిరుగంటి గ్రామము అమీను సాహెబుగారు యావత్తుండి కోవట్లవద్ద మార్వాడీల కర్త మూడు రెండుజేల పాతిగోతములు జరుచేసిరి. ఇవి యాద్యప్రదేశమునను పుపురు రి జన లవకొనున్నారు. అక్షరమీద నూరుబడినా కరిణమీద కానుపడనే. సామెతగా పంచామతిగాని యేచలగాని యేగవర్త మెంటుకు సప్తములు కొవలసివచ్చినను, ముందు వర్తకసంఘముల తలనై ఒకగుతునిగాని యితరజాతులకు అయదు ఇంత యొనర్చియు వీరలసహాయములను చక్కజెట్టువారు కానరాన. ఇందుకు నిర్దయు. గోతులవైపు యత్నము విప్పులు లేకండ జరుగలందులకు అధికారులవెంట మూడుకోజులు తిరిగినను అలియవారులేకు తుడవ వర్తకులవలెలే యనిగెను. అయినను పింతించవలసివచ్చులేద. విధిక్రమము తప్పింప నెవరక్కయ్య!

చోరులు.

ఈ మధ్య కరీంనగరు తాలూకా నుండి కొంతమంది తురకలు కొన్నిరూపాయలు కరీంనగరులో బాకీలు రావలసి వస్తూలు నీనీ కొలి వస్తూ యుండగా చిరుగంటి తాలూకా సరిహద్దులలో కొంతమంది చోరులు బాటసారులను కొట్టి రూపాయలు తీసికొని పరారైరి. ఇయ్యది పోలీసువారికి విచారణయేగా ఎవరో ఒకరిద్దరిని పట్టుకొన్నట్లుకు రూపాయలు మరొక మరొక కట్టును ఈ రిపోర్టుచేసిన తురకలను వ్రేవకొ విడిచి యెక్కడను పోకూడదని పోలీసువారు ఉత్తరు విచ్చిట్టును సామ్మి పోయి శనివట్టివట్టు మాయారికి మే పోవడమేము ఇక్కడ నిర్బంధపడవలసి వచ్చెనని వైకుంఠకలలో ఒకరు చెప్పయండి మాత్ర.

కరీంనగరు తాలూకా కొత్తజిల్లా అనే గ్రామం దేశ ముఖ చంద్రేశ్వర రావుగారు ఈ మధ్య ఒక చాకలివానిని మోగ్రమునై అన్యాయముగా జెయిలులో జేయించిట్టును వాడు విడుదలయింప పిమ్మట కొన్ని వార్లకు అడవిలోనుకుటకు కొంతమంది సహాయముతో ఒకరాత్రి కాలముందు వెళ్లి చంద్రేశ్వర రావుగారి కృతని సేవసని చక్కగా కుర్చించినియు, వెంటనే చంద్రేశ్వర రావుగారు దెబ్బలవలన చచ్చెననియు సేవకుమాత్రము ప్రాణములతో ఇంతవరకు కరీంనగరు ఆనుపట్టిలో నున్నాడనియు తెలియ వచ్చుచున్నది.

బ్రహ్మగర్భము.

చిరుగంటిలో వర్షము అనే బ్రాహ్మణశ్రీ విభవరాజు ఘోషము 20 సంవత్సరముల ప్రాచీనులది తనకున్న ద్రవ్యము యావత్తు ఖర్చుపెట్టి తనయింటిలోపల నీ చిన్న దేశాల యును కట్టింది స్వామికి పూజా నమస్కారములు క్రియము తిష్టక పుగించును ఎల్లప్పుడు ఏ సంగత పాతకులచేతనే యే ఖిత్తులచేతనే ఉద్ధరగ వోగోనియును మేళములతో సహాగానము జరిపించును ఆ పరాత్పరుని యందు చిత్తముకు నిలిపి నానందించుచును- మరి నూ ఘోషు సువత్సరం లగాయితు లున్న సుప్రతికల్పించి అయభర్తులకు తనకు లేకపోయినను దత్త తిలపై చందాబాకీనీ దచ్చిపోయ్యే బ్రాహ్మణభట్టు వాటన్నాకు గ్రామంలో నివాసము గానున్న బ్రాహ్మణులకు ఆరాధ్యులకు యెడ్రోపో పేరెముగా రెండుపూజలు భోజనము పెట్టుచున్నది. ఒక్కసంవత్సరము బ్రహ్మగర్భప్రార్థించిచిది మొదలునిండ గానే అనగా ఇంకా రెండు నెలలలోపల కాకికెట్టునట. ఈ మె నిండా సదభక్తులు. మరియొక ధర్మిష్టి యాదిగొండ శంక

రయ్యగారుకూడ ఈ వర్షము గారికి బాధర్మ్యులయందుమే భూతదయయందుమే తీసిపోయిగాని వీరు ఒక్క ఆరాధ్యులక తను సత్సంగ భోజననవలె కల్పించిట్టు తోస్తుంది. అయినా వీరెవరు వరాయి గ్రామముకు వచ్చినప్పుడు బ్రాహ్మణులకు కూడ అన్న దానముచేయునునే యంటారు. బ్రాహ్మణులే గాని ఆ రాధ్యులే గాని కొత్త వాడుగాని సాత వారుగాని మావరంగల్లులో భోజనమునకు ఇబ్బందిపడువారు ముందుకైనను కానరాదు.

హోజాతులు.

హోజాతులలో కంటి మరపులు అనేకులు కూటికి గుడ్డకు లేక కవ్వపడువారుగల వీరలకు నెలకు ఒకటి రెండు పన్నాయములు అమావాస్యనైరాల పర్వదినములయందు మాత్రము నలుగురుకురుగ్రహములచేతను బిచ్చపుమాకలు లేక ఒకవైసాకెప్ప ఎత్తువ నువ్వరు. ఇంతకు తుమరద్రుష్టులు ప్రార్థనమును తా మొనర్చిన పాపము కావోయి లేని యెడల, మాపురవానులు వీరలకోకెద్దియేని సదుపాయ మొనర్చియుండురు.

వెంకటగిరివార్తలు.

(నెమలి నుబ్బరావు గారు.)

కాల సితి.

వెంకటగిరి నవంబరు 15. - ఈ ప్రార్థితములందు వర్ష మును బొత్తిగా లేవు. వైకుంఠము నెండిపోవుచున్నది. జనులు మిక్కిలి భీతిపడెడిచున్నారు.

మహారాజు గారు ఏనుగుల పేరను.

మహారాజుగారు ఏనుగులు కొనుటకై హరిహరక్షేత్ర మునందు జరుగు ఏనుగుసంతకు విశ్రమిస్తూ రు వదలియు న్నది. ఈమహాయుద్ధ సమయమున, పూర్వములవై ఫిరంగులకు తీసికొని వెళ్లుటలయినను విశేష సంఖ్యయేకులను కావలసి యుండును. అయవలన ఏకులక్రమము మిక్కిలియెక్కువ గా నుండు సమయములో మహారాజుగారు ఏనుగులను కొను టకు వెళ్లుదురాయని కొందరు సంభోధించుచున్నారు.

గవర్నరుగారి రాక.

మదరాసు గవర్నరుగారు నెల్లూరునకు వచ్చునందర్భ మున వేంకటగిరికి సయితము రావద్దేమియున్నారని జనులు వాడుచున్నారు. ఇంకను యధార్థసితి తెలియలేదు

హిందూనీతి మతాభివర్ధన.

ఈసభవారి యాజమాన్యము క్రింద అక్టోబర్ నెల 28 వ తేది సాయంకాలము హైస్కూలు హాలులో గొప్పసభ జరుపబడి హిందూనీతిమతాభివర్ధనయందు గృతార్థత నొందిన హైస్కూలు బాలరులు పుస్తకములు బహుమానముగ పంచి పెట్టబడెను. ఈసభకు దివాన్ బహదూరు నెమలి కటాభిరామ రావు బి. ఏ. గారగ్రాసగాసీనత్వము వహించిరి. ధర్మశ్లాప ఏకులకు నెమలి నుబ్బరావుగారు గడచిన సంవత్సరపు రూ ద్ధున చదివిరి. బాలరులు ఆంధ్రగ్రంథము లనేకములు బహు మానముగా పంచిపెట్టబడెను. అందులో ఉపన్యాసము వ్రాయటయందు మొదటివాడుగా వచ్చిన ఆరవభారము విద్యార్థి యాబకుంట వెంకటరమణయ్యకు వావిలికొలను నుబ్బరావు గారు తమ నల్మీకి రామాయణము బహుమానముగా నిచ్చిరి. అయిదవభారమునందు మొదటివాడుగవచ్చిన భద్రసీతారామ య్యకు శ్రీరామా ముష్టకృష్ణ ముచేంద్ర బహదర్ గారు గొప్ప సాధరామాయణమును బహుమానముగ నిచ్చిరి. హిందూమతా భిమానుల గ్రాహ్యమానులన రెండవవైండ్డు మొనరు ఆరవ భారమునందు జరుపు విద్యార్థులవరకు మూడేసి బహుమాన ములియ్యబడెను. ఈబహుమానములు మరచితియందు తేనె వారికే గాక సువత్సరాలత్యయీతులయందు ఆంధ్రమున ఎక్కువ ముక్కులు తీసిన వారికి నియతము ఇచ్చబడెను. అగ్రాస వాధిపతిగారు ఇట్టి సభలవలన గలగు భాషాభిమానము, మతా మానము, శిశుభిమానము గూర్చి సభ్యులమనములకు వాటున ట్లుపక్వసిందిరి.

సామాన్యజనశాస్త్ర విద్యాభివర్ధనసభ.

ఈసమాజమునందు ప్రతిమానము సభా మూలకనివా రయిన జరుపబడుచున్నది. ఆదినయిననే గ్రామపాతశాలలో పాధ్యాముల సంఘముయొక్క హితగురు జరుగుచున్నది ఉపాధ్యాయులందరు శాస్త్రవిద్యాభివృద్ధికొరకై సామాన్యజనశాస్త్ర విద్యాభివర్ధనసభయొక్క సభలకువెళ్లి ఆయుప న్యాసవిషయములు చక్కగావిని, వానిని సంక్షేప ముగ వ్రాసికొని వారివారి గ్రామములవారికి బోధింప వలయునని నెల్లూరు జిల్లాకలెక్టరు ధివాన్ బహదూరు ఆర్ రామచంద్రరావుగారు, వారిగ్రాహ్యమానులన న్నూళ్ళ

అని పైంటు ఇన్ స్పెక్టరుగారును ఖండితమైన యాత్మకుపు చేసేయున్నారు. అందువలన ఉభయసంఖ్య వానాటికి వృద్ధి యగుచున్నది. ఈసభకు చందాబొత్తి గాలేదు. వెద్దమనుష్యులు పోషకద్రవ్యమును మాత్రమిచ్చుచున్నారు. ఈసభకోరకై యిప్పటికి దావాపుగ ౧౦౦ ఆంధ్రగ్రంథములు చేర్చబడి యున్నవి. ప్రసిడెంటు శ్రీ వేంకటగిరి మహారాజుగారు, వీరువా మొదలగువస్తువులు, శాస్త్రసంబంధముగు ఆంధ్రగ్రంథములకు కొ నుటకు రూ ౧౦౦ లు బహుమానముగ నిచ్చియున్నారు. కెళిబరీ నెమలి. నుబ్బరావు గారు జిల్లాకలెక్టరుగారితో మాటలాడినప్పుడు సామాన్యజనులకు గ్రామపాతశాలకై మొదలగు విషయములను చక్కగ బోధపడుటకు చేయుకొరకు మ్యా జిక్ లాంటియను దానికి సంబంధించిన స్లయపు మొదలగునవి ఈసభకై కొనుటకు డిప్రీ క్లర్క్ బోర్డు నుండి వైకమును కాంక్షక చేసిచి మని వాగ్దత్త ము చేసియున్నారు. ఈమునియను క్వారిటరీ ఇన్ స్పెక్టరు కె. నూర్యవారాయణరావు పంతులు గారు గ్రామ పాతశాల తమ గుటిచి యుపన్యాసము లిచ్చుట కొప్పుకొని కొన్ని యుపన్యాసము లిచ్చియున్నారు. సభయొక్క గౌరవకార్య దర్శిలలో వోక్టరుగు పుగాజును నుబ్బయ్య బి. ఏ యర్. టి. గారు, ఫిజిల్స్, కమిషరీ మొదలగు శాస్త్రవిషయము లను గుటిచి యుపన్యాసము లిచ్చున పై గాటుచేసికొని యు న్నారు. ఈ సభయొక్క సంవత్సరీత్యము ఈపట్టణమునందు జరుగు విశ్వకాసుని తిరుణాళ్ళలో జనప్రభు కుద్దేగించియు న్నారు. ఆప్పుడు మట్టుపక్కలనుండి అనేక గ్రామములు వచ్చుచుండును. సాధ్యమైయెడల ప్రతి సంవత్సరము సువత్సరీత్యన కాలమునందు సభవారి యాజమాన్యము క్రింద పశువులసంత, వ్యవసాయ వాణిజ్యసంబంధమైన వస్తుప్రదర్శ నము, శిశుభివృద్ధికరణములగు ఉపన్యాసములు ఏర్పాటు చేసిన మిక్కిలి లాభకరముగ నుండునని అనేకులు తలంచు చున్నారు. పునీడెంటు మహారాజుగారును నైను ప్రసి డెంటు రాజామూర వేంకట కృష్ణయ్యచేంద్ర బహద్రు గారును ఇందులకు సహాయ మొనర్చిర ఇది నులభసాధ్యము. ప్రభువులకు విశేషకీర్తి లభించును.

ఆంధ్రవిశిష్టి కాధువులకు కె. కాగేశ్వరరావు పంతుల గారు గడచిన ఆరవసంవత్సరముల సంవత్సరారి సంచికల పంపులయేగాక, వారిదినపత్రికను, వారపత్రికను ఉచితముగ నిచ్చుచున్నారు. వానిని సభ్యులు విశేషముగా చదువుకొను చున్నారు. మఱియు నుబోధనీ పత్రికాధిపతులు యర్. కృష్ణరావుగారు తమగ్రంథములన్ని ము వచితముగ దయచేసి యున్నారు. ఈవిధముగ ఈసభకు ప్రోత్సాహపాటుచుండు చుచోనీ మొల క్రిందరకు సభకు తెల్లవృక్షుకు కృతజ్ఞులయి యున్నారు.

హిందూధర్మ విద్యాసహాయకాధి

ఈ గ్రామమునందు హైస్కూలులో జరుపుచున్నబాల రకు బోత్సాహము గలిగించుటకై ధర్మవిద్యా సహాయకాధి యేర్పాటు చేయవలయునని యాగ్రామమునందలి వెద్దమను ష్యుల నేకులు ప్రయత్నించుచున్నాను. ఈకార్యమునకు సహాయముగా ఇచ్చుట మహారాజగోతములో జేసినను నేకవృ థువులు శ్రీగిరినాగ్రాహ మిచ్చుచున్నారు. ఈడిశంబరు నెలవులలో ప్రతిగ్రామమునకు వెల్లి ధర్మచందా యేర్పాటు చేయవల యని ఉద్దేశించియున్నారు. అన్ని దానములకన్నను విద్యాదానము శ్రేష్టము గనుక ఇట్టిధర్మములకు శిశుభిమాను లందరు తగినసహాయమొనర్చుచు రని సంకుసమ్యముతో పనిచే యుచున్నారు.

ఉద్యాన కృషి
ప్రథమ పాఠములు
కర్త: గోపేటి బోగిరాజు
నెల రూ. 1-0-0.

పువ్వుకుటుంబ, కాకములు, శ్రుష్టానికములు పెండు విధానములను బోధించు యుమాల్మయైన తెలుగు గ్రంథము.
వలయు రు:- ౧౦ ధ క ర్త,
మూరపేట, సోలవరం బోస్టు.
(Via) మదరాసు లని వ్రాయవలెను.
అర్ధజాబిల్ల పంపినయెడల విషయసూచిక, మాదిరిపుట, బుధజనాభిప్రాయములు గల కరపత్రములు పంపవలెను.

ఉచితముగ

భూతభవిష్యత్తులను తెలిసికొనుటకు మనము ప్రపంచమునందున్న ప్రతిమానవుడును, తెలిసికొనదగినది మూడుమాత్రమే. అది యేనియను భూతభవిష్యత్తుల మనముల ఫలములే గదా. మియొక్క ఆయురాయు, భాగ్యము, సంతాపము, విద్య, కళిత్రము మొదలగు వానిని గురించి మీకు చింతించునది (వాని సంపదమును అందుట మీకు భవిష్యత్తు చేయకలసిన దేమనిన:— మీ జన్మభాతకమును యెడల దానితో పుట్టిన తేదీయును, నెలయును, సంవత్సరమును, జననకాలమును చూచి పంపుడు. అది లేనియెడల నెలయును, సంవత్సరమును చూచు. అదియును లేనియెడల ఒక్కసంవత్సరమే చూచు. అదియును లేనియెడల కొంచెమించుమించుగ తమకున్న నెలయును తమతమ స్వభావ లిఖితముగా గాని లేక వాగ్వివాదములనుగాని ఒక రహస్య రహస్య వాగ్వివాదములనుగాని అవును. అవును అవును అవును, వారివారి వాగ్వివాదములనుగాని గూడ జాతకములు తయారుచేసి ఫలములు చూచి పంపుడు.

ఇంకా మన జన్మకాలమును తెలిసికొనుటకును జాతకఫలమును తెలిసికొనుటకును 220 ప్రశ్నోత్తరములును, ఉదాహరణలును గల జ్యోతిష గ్రంథములను ప్రభు గుప్తమును, దానితో జాతకమును భక్తులనుగూడ మొదలగు గ్రంథములను బట్టియు, మనమును భక్తులనుగూడ మొదలగు వాగ్వివాదములనుగాని 1-12-0 లకు వీ.వి. గా పంపుదుము. ఈ గ్రంథమును గూడ వాగ్వివాదములనుగాని 1-12-0 లకు వీ.వి. గా పంపుదుము. 220 ప్రశ్నోత్తరములు గల యీ గ్రంథములనుగూడ నిజమైన తాము చదివిన పిమ్మట తమకే తెలియగలను.

మరియును తమ జాతకములను తాము చూచుకొనిన పిమ్మట విశేషపు సాక్షు కృతులనుగూడ మనముగూడ వేత వాగ్వివాదములనుగాని 1-12-0 లకు వీ.వి. గా పంపుదుము. 220 ప్రశ్నోత్తరములు గల యీ గ్రంథములనుగూడ నిజమైన తాము చదివిన పిమ్మట తమకే తెలియగలను.

వి. యమ్. తర్క లంఘన బ్రహ్మం, అమలాపురం, గోవాపరి జిల్లా.

కిర్తి శేషమైన గోపాలకృష్ణ గోఖలేచరి చక్కని

రంగుల చిత్రపటము

ప్రతి 1-కి రు 0.1-0, 12 ప్రతులకు 0-9-0
వి. పి. భట్టల ప్రత్యేకము.
అంధ్రప్రదేశ్ కార్యాలయము,
హైదరాబాద్ నెం 212, మదరాసు.

చూడండి! చూడండి! చూడండి!

మదరాసులోని మీరు ఏకామరము ఎన్ని ఎంత విలువగలది కావలసియున్నను మాకు ప్రాసంగికముల స్వయముగా భరించుచేసి సులభమైనదిగా మంచిసామానులను పంపి దము. ఒక్కసారి పరీక్షించి చూచి మీరే తెలియగలదు.

విలాసము—గోకేలు ఏజెన్సీ
కమిషను హాసు
42 వాలాజారోడ్డు, హైదరాబాద్.

కూష్మాండ లేహ్యము.

ఇది సామంతములకు మూలకాదులతో సాస్త్రోక్తముగా తయారు చేయబడినది. ఈ లేహ్యము ఉపయోగించుట వలన పయిత్యములు ఆజీవ్యములు తయారుపడి పాండుగ్రామముల లేహ్యములు శుక్లమేహములు కరుములు ముఖ్యముగా మొదలగు వర్షాగ్రామముల నివారణగానించును. మరియు ఇది 40 రోజులు సేవించిన బలము వీర్యవృద్ధి ధాతువృద్ధి యావనము గలగజేయును. రోగము లేకనే సేవించ వచ్చును: 40 దినములకు 2 డబ్బాలు చాలును డబ్బా 1-కి రు 2-5-0

(2) ఇదిగాక అనేక వంట ఆవులములను లేహ్యము భస్మాదులు వర్షాగ్రామముల రోగములను తెలిపిన వారికి కిరీ ఆవులములను పంపుదుము కొరస వారికి కేటాగు పంపుదుము.

మేనేజరు సరస్వతివైద్యశాల

మామూడూరు, కృష్ణాజిల్లా.

గంధకర సాయం.

ఇది తుమ్మెలు, సకలవర్షాగ్రామములు, సుమస్త పాత సవాములు, రేగలు, వామనములు, రణములు, మచ్చలు, పుండ్లు, జల ములబద్ధము, రసదోషము మొదలగు వాటికి ప్రహేళికము. 2, 8 డబ్బాలు చాలును. 20 రులకుల వచ్చును. 2-0-0.

శ్రీకృష్ణ తాంబూలము—మనముగూడ గురించి చదివినముగా నుండును. అనేకములు, కడుపుబ్బరము, వాయు, అశోచకములు వారింది ఉల్లాసము నివృత్తు. 200 మా. సీసా 0-2-0. వి.వి. చార్జీ వేరు. (0-2-6) బిల్లంపివ 1 సీసా పంపియును. ఆయుర్వేద సహజ, పాండుర (గుంటూరు జిల్లా)

మోటారు బండ్లు

మోటారుబండ్లు వడుపుటకును, వాటిని భాగించుటకును తగినవియును నిర్మింపబడు మోటారుబండ్లు ఎన్ని నడుచునో యేమేభాగములు యేమేపనులుచేయునో అని చెడిపోయినపుడు స్వల్పముగాచేయు 8 పేరులను యీమంతుల నెల్ల ఆభ్యాసపుర్యోగముగా ఈసాతకాలలో, యూరోపియన్ కొరకల్ల నేర్పించబడును. ఇది రెండు మాసములలో నేర్పించి గవర్నమెంటువారిపర్యవేదిక లైసెన్సు లిచ్చించి పంపియును, ఇంకొకటి నేను 41 మాసములు కట్టవలయును.

క్లాసు నవంబరు మొదటివారము ప్రారంభింపబడును. రాకలవినవిద్యార్థులు అక్టోబరునెల 81 లేదా అక్టోబరు 10నాపాదులు అధ్యాపకుగా పంపుకొని తన కొకసానమును నిలుపుకొని కలయును. పాఠశాలవిద్యార్థులు కొరసనో నివసించుటకు తావొనంగవచ్చును. ఈ క్రింద సుదకాపంచువాగ్వివాదము. గ్యాలీ లండ్ కో, బ్రావేర్, మదరాసు. Galley & Co., 149 Broadway, Madras.

మదరాసు మోటారుఇంజనీయర్లు

24 జనవరి పీటర్సరోడ్డు
మోటారురోడ్డు పోస్టు, మదరాసు.

మోటారుబండ్లు యంత్రవిద్యార్థులను, వశువుభావమును, బోధనాభ్యసము గలపంపియును. ప్రత్యేక గమనిక:— పాఠశాలవిద్యార్థులకు ఉచితముగవలయును, భోజనాదికములును ఏర్పాటుచేయబడును. ప్రతి నెల ప్రభుత్వము క్లాసుప్రారంభమును తయారుచేసిన వైకాకటికి శిష్యాగ్రహణమును, స్వల్ప సంఖ్యయేదీనికేవలము. మేనేజరు గారికి వాగ్వివాదము.

చుండకు నూనె

ఈనూనెను రావిచుండ, పోట్టురాయిలు, వేల గోకుతుపుండ్లు మొదలగునవి మానుచు దీనివలన వెంట్రుకలకు హానిగలుగక చక్కగ జెరుగ గలవు. శుభ్రతాంజనం దీని 6, తయారుచేసి పిమ్మట, మదరాసు.

మంత్రించినట్లు పనిచేయును.

స్వాస్థ్యమును, వికాసమును, ధాతువృద్ధియు, శక్తియు, కావలసిన కోరునాన 'విటాఫర్'ను ప్రియమైనది తీరవలసియున్నాడు. దేశబలమునకును, నరములకును ఉజ్జీవమును గలిగించుటకు కావలసిన సర్వసహజములను సత్వముగనుకూర్చును.

(ఎఫ్.టి.సి. యీ వర్తకపు)

విదేశములలో తయారుచేసిన యితరవస్తువులకన్న శ్రేష్ఠతను మయించియు, స్వల్పభరకలిగినయు, సమృద్ధిగన్నయు నై యున్నది. ఇది బ్రిటిషువారి.

ఈవర్తకచిహ్నమును గమనింపుడు

మదరాసు ఏజెన్సీ:—

గుప్తము చూడును.)
4 డబ్బు సీసాలు రు. 1—12—0.
8 " " " 3—0—0.
16 " " " 5—0—0.
వజీరహిందూ చేతమునందలి అన్ని కెమిస్టు వారము.

స్వేచ్ఛ. అందు కంపెనీ, లిమిటెడ్, మాంటురోడు, మదరాసు

Advertisement for METHYLOIDS, a speedy and reliable cure for gonorrhea. Includes an image of the product box and text describing its benefits.

Advertisement for Zymole Trokeys, an antiseptic throat pastilles. Includes an image of the product box and text describing its benefits for common throat affections.

ఇండియన్ మెయిల్ లీవరు గడియారము (గ్లాసు డూములేదు) గొలుసుతో	8—0—0
ఈ గడియారములను మావద్దదొేశును.	
ఇంగ్లీషు మెయిల్ లీవరు గడియారము (దీనికి గ్లాసు డూములేదు) గొలుసుతో	2—8—0
రంగూన్ మెయిల్ లీవరు గడియారము (దీనికి గ్లాసు డూములేదు) గొలుసుతో	2—8—0
మాచిరునామము:—సుప్రీరియరు వాచి కంపెనీ, పోస్టు బాక్స్ నెం 167, మదరాస్	

గొరిగి గెల్ల మైసూరునందుంచబడిన ఎన్నికల సందర్భంగాని పరిమళమునకు ఒక సువర్ణ పతకము నిచ్చిరి. మరియు భాద్రపాదమునందుంచబడిన ప్రవర్తనమున బొంబాయి నవవర్తకు సాహేబు హిజు ఎక్సలెన్సు లాడ్స్ వెల్లియడ్కా. జి. సి. ఐ. ఐ. గారు ఒక యోగ్యతాపత్రక నిచ్చిరి ధనము. బుడ్డి గికి రూ. ౧౦-౦. 3కి ౨౦-౦. శివాలాగియు ప్రత్యేకము. సాల్వేషన్లు:— కారు అందు కో, సి. ప. టాంకు చూడబాగు, పి. బ. నెం. 4, బొంబాయి

ప్రాంగిలక్కినులు:—(జెబిపాడె, తంజావూరు.) ఇంజనీయర్లు మెషనరీ వర్తకులు, మదాసు

145, కాళవీధి, మదిరాసు అని వ్రాయుడు.

ఇహం! ఇండియామహిమ ఇహం!
 ఈ ప్రభుత్వమునందు ఇండియా డేజీ ముద్రుక్కు వివోద
 విశేషములను ఆశీర్వాదప్రముఖులనుండి గ్రహించి లోక
 ప్రేమమును గోరి ప్రకటించి యున్నాము. ఇండియా డేజీ
 మాలో బద్ధించిన ప్రతిమనుష్యుడును అవస్థలుగా బహు
 పలయును. ఈ ప్రభుత్వమునకు పెట్టేడు. తపాలాఖర్చు లేదు.
 ప్రెస్ బ్యూరో ముఖ్యశాఖ గోవింద్రి,
 ఆంధ్రప్రదేశ్ రాష్ట్రం బొంబాయి, 157 బ్రాడ్వే,
 96 మాంటూగోడు, మదరాసు.

స్వచ్ఛమును నిర్మలము నగు కుంకుమపువ్వు
 మావద్ద దొరకును. శౌనువారు సూర్యహా
 య్మును గమనింపుడు. కరస్సాంజెన్పు మొదలగునవి
 ఇంగ్లీషున నాయవలయును :—

21, హమ్మంపేటి, బొంబాయి.

సర్వతో౯ కుతారము.
ఈ క్రింద కనబడిన మందులు కాలసేద భేదములు లేక ఆచారవృద్ధులకు స్త్రీపురుష తిరుపురుష సేవించిన వప్పుడును నెరోగులుగ నుండగలరు.
మదనమందిరి మూత్రము.
40 గల దబ్బిక్రమము రూ 1-0-0
రాజవైద్యనారాయణుణ్ణి కేళవజ్జీ
20 చీనాబజారే లోడు ముద్రాను.

తంతి విలాసము:—“ఉమ్మిడియారే”

తంతి విలాసము:—“ఉమ్మిడియారే”

ఇందుక్రింద కనుపరచినట్లు ఇతిరక్షింపబడిన
బర్మానైజులకు తగుమైనటులు ఇమిటేషన్ కౌంపు
లున్న వైక్రాంతములు వక్రైగా కమలములున్న
బేషకానులు అణకానులు బంగారపు నగలు
న్న పైరాళ్లుగల నగలున్న, పట్టు రుమాళ్లును
కావలసివారు మా కాటలాగులను తెచ్చించుకొని
ధరలను తెలుసుకొని మాకు అర్హులగు కంపుదురని
పాలించుచున్నాము.

